DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Dzisiejszy numer liczy 8 str. | Naczelny Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 12-2 w poł. Rękopisów Redakcja nie zwraca | Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza | Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11 | Konto czekowe P. K. O. Nr 160-315 | Tel. Redakcji dzienny 402, nocny 211 Telefon Administracji 286 | Cena numeru w Toruniu i na prowincji gr. 20

Oddziały: Gdańsk, Kaszubski Rynek 21, tel. 214-94 — Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 — Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9, tel. 442. Wejherowo, ul. Gdańska 4, tel. 64, — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, — Inowrocław, ul. Marsz. Piłsudskiego 4a, tel. 602.

Rok IV. Toruń, sobota 30 lipca 1932 Nr. 173

Bezwzględna walka przeciw traktatom

oto hasło naczelne von Papena

Dalsze szczegóły wywiadu kanclerza Rzeszy

Berlin, 29. 7. (PAT). W obszernych streszczeniach prasa niemiecka ogłasza wywiad **kanclerza von Papena,** udzielony **przedstawicielowi „Unitet Press" na temat planów rządu Rzeszy.** Główne zadanie rządu niemieckiego widzi kanclerz w dążeniu do usunięcia dyskryminacji traktatu wersalskiego i w przywróceniu Niemcom **należnego im wśród narodów stanowiska politycznego i gospodarczego.** WALKA PRZECIWKO PONIŻENIU NIEMCÓW, WYNIKAJĄCEMU Z POSTANOWIEŃ TRAKTATÓW POKOJOWYCH, BĘDZIE Z CAŁĄ BEZWZGLĘDNOŚCIĄ KONTYNUOWANA.

Na pytanie czy Niemcy w razie odrzucenia przez inne mocarstwa żądania rozbrojenia domagać się będą prawa uzbrojenia, kanclerz odpowiedział: Nie. Chcemy mieć tylko armję dla własnego bezpieczeństwa, dla ochrony naszych granic, które żadną miarą nie są zabezpieczone tak, jak granice francuskie. Nie oznacza to jednak, iż żądamy armji, którąby pod względem liczebności co do jednego żołnierza odpowiadała armji francuskiej. **Domagamy się moralnego równouprawnienia i prawa posiadania nowoczesnego uzbrojenia wojska.** Kanclerz zaprzeczył, jakoby proponował Francji sojusz wojskowy. W rozmowie z Herriotem, oświadczył kanclerz Papen, wysunąłem inicjatywę aby sztaby generalne Niemiec i Francji odbywały w pewnych odstępach czasu konferencje mające na celu przyczynienie się do rozproszenia wzajemnych obaw.

Zapytany, czy obecny rząd Rzeszy **utrzyma się przy wyborach,** kanclerz odpowiedział, **że wobec niepewnego wyniku głosowania nie może stawiać prognostyków.** Możliwem jest, że narodowi socjaliści i niemiecko-narodowi uzyskają w Berlinie większość lub też wspólnie z Centrum utworzą nowy gabinet. **Kompromis z Hitlerem** i pozyskanie poparcia narodowych socjalistów dla całego gabinetu nie jest całkowicie wykluczone.

Osobiście, zaznaczył kanclerz, **byłem monarchistą.** Uważam jednak, że **kwestja restytucji monarchji w Niemczech jest obecnie nieaktualna.** Rząd niemiecki po wyborach nie zamierza rozwiązać partji komunistycznej, czuje się bowiem dość silny, aby zlikwidować niebezpieczeństwo, grożące ze strony elementów wywrotowych. W sprawie prywatnych długów niemieckich, kanclerz oczekuje, że dojdzie do porozumienia między Niemcami a wierzycielami zagranicznymi i że w ten sposób możliwie będzie nawet moratorjum transferu.

Nowy spadek funta ang.

Londyn, 29. 7. (PAT). W sobotę upływa termin wypłacania premij posiadaczom 5% pożyczki wojennej, skonwertowanej na 3 i pół procent. Naogół można przyjąć zapewnienie, że po tym terminie pożyczka nie będzie więcej spłacana do konwersji, chyba że będzie przedłużony termin konwersji premij. Należy się liczyć z tem, że **około 500 miljonów pożyczek nie zostanie zgłoszonych do konwersji i będzie musiała być przez rząd wypłacona.** City utrzymuje, że skarb państwa zawarł już odpowiednie umowy z bankami i wielkiemi towarzystwami asekuracyjnemi, które gotowe są udzielić rządowi kredytów, celem spłacenia posiadaczy pożyczki, nie akceptujących konwersji. W związku z temi pogłoskami zaznaczył się **poważny spadek funta, którego kurs w stosunku do dolara wynosił przy zamknięciu giełdy 3,51¹/₄.**

Niezwykłe zderzenie samolotów

Berlin, 29. 7. (AT.) W okolicy Monachjum wydarzyła się **katastrofa lotnicza. Samolot szkolny komunikacyjny** wpadł na trójmotorowy samolot Junkersa, powracający z urządzonego w Szwajcarji rajdu dookoła Alp. Lewe śmigło oraz część kadłuba i podwozie aparatu trzymotorowego uległy zniszczeniu. **Nikt z załogi i 6 pasażerów nie doznał obrażeń.** Samolot lądował w polu. Pilot samolotu szkolnego uległ poważnym kontuzjom. Aparat jego **jest znacznie uszkodzony.**

Z frontu wojennego Niemiec

Berlin, 29. 7. (PAT). Mimo spokojniejszego przebiegu ubiegłej nocy w Berlinie **dokonano ogółem 92 aresztowań różnych osobników, zamieszanych w bójkach ulicznych.** Są to przeważnie **hitlerowcy i komuniści,** należący do t. zw. **kolumn plakatowych.** Policja interwenjowała wielokrotnie, konfiskując u hitlerowców w wielu wypadkach broń palną.

Na prowincji natomiast dochodziło **do ostrzejszych starć.** W Akwizgranie podczas bójki komuniści postrzelili jednego hitlerowca, który wkrótce zmarł w szpitalu. W Altonie dokonano zamachu na dom jednego z posłów socjal-demokratycznych do sejmu, mianowicie z przejeżdżającego samochodu oddano przez okna szereg strzałów do wnętrza. W Brunświku hitlerowskie oddziały szturmowe napadły na kilka zgromadzeń Żelaznego Frontu, raniąc przy tem kilkanaście osób.

Po wsiach hitlerowcy uprawiają według doniesień prasy prawdziwy teror. W Hamburgu policja przeprowadziła w kilku lokalach, uczęszczanych przez hitlerowców obławy w poszukiwaniu broni, konfiskując przytem znaczną jej ilość.

Krwawe walki dokoła Białego Domu

Weterani amerykańscy nie cofnęli się przed przelewem krwi

Waszyngton, 29. 7. (PAT). Przed nadejściem oddziałów wojskowych doszło do **szeregu starć między policją a b. żołnierzami amerykańskimi armji Bonusa.** Oddziały kawalerji skierowały się pospiesznie **do Białego Domu,** utworzyły **kordon dokoła rezydencji prezydenta,** gdzie w obecnej chwili **skoncentrowano 200 kawalerzystów, sekcję karabinów maszynowych i bataljon piechoty.** W międzyczasie toczyły się **zaciekłe walki między policją i b. żołnierzami armji Bonusa,** w czasie których kilku byłych żołnierzy Bonusa odniosło rany, a jeden został zabity. Jeden z policjantów uderzony kamieniem jest w agonji. Minister wojny wysłał do generała, dowodzącego wojskiem okręgu polecenie wysłania na miejsce oddziałów wojskowych, celem współdziałania z policją. Oddziały te mają otoczyć dzielnicę, w których toczą się walki i niezwłocznie je oczyścić.

Ratyfikacja układu o nieagresji

między Rosją i Łotwą

Moskwa, 29. 7. (PAT.) **Zastępca komisarza** udowego spraw zagranicznych Krestieńskij i poseł łotewski Bilmanis dokonali dziś **wymiany dokumentów ratyfikacyjnych układu o nieagresji** oraz konwencji koncyljacyjnej między Z. S. R. R. i Łotwą, które wchodzą w życie z dniem dzisiejszym.

Peru i Boliwja w przededniu wojny

Buenos Aires, 29. 7. (PAT). Prasa tutejsza donosi, że pomimo wysiłków Stanów Zjedn. i Argentyny w kierunku pokojowego załatwienia konfliktu, **Peru i Boliwja, wydają się być w przededniu wojny.** W La Paz wydano już zarządzenia, w myśl których oddziały wojskowe wyruszą w kierunku Chaco.

Rio de Janeiro, 29. 7. (PAT) W pobliżu Paxima 8.000 żołnierzy wojsk związkowych stoczyło walkę z powstańcami w San Paulo biorąc do niewoli 350 powstańców. Wojska związkowe przekroczyły północną granicę stanu San Paulo. Prezyden Rio Grande do Sul postanowił poprzeć powstańców przeciwko rządowi prezydenta Vargasa.

Podsekret. stanu Beck i min. Patek u Marsz. Piłsudskiego

(o) **Warszawa, 29. 7. (tel. wł.)** Wczoraj wieczorem podsekretarz stanu w min. spr. zagr. Beck i poseł polski w Moskwie Patek wyjechali do Pikiliszek, gdzie przedstawią p. Marszałkowi Piłsudskiemu sprawozdanie z sytuacji w związku z podpisaniem polsko-sowieckiego paktu o nieagresji.

Premier Prystor weźmie udział w „Święcie Morza"

(o) **Warszawa, 29. 7. (tel. wł.)** Premjer Prystor kończy obecnie swój urlop wypoczynkowy i będzie obecny na „Święcie Morza" w Gdyni, skąd wprost powróci już do Warszawy.

Odjazd szefa francuskiej misji wojskowej

Warszawa, 29. 7. (PAT). W dniu wczorajszym o godz. 12,30 **odjechał do Francji szef misji wojskowej francuskiej płk. Prioux.** Na dworcu żegnali pułkownika Prioux **zastępca szefa sztabu generalnego gen. Zamorski Kordjan, admirał Swirski,** szereg oficerów i przedstawicieli świata dyplomatycznego.

Echa zlotu Sokołów w Gdyni

Komisarz Rządu p. Zabierzowski otrzymał telegram następującej treści:

„Po powrocie z gościnnej niezapomnianej Gdyni i przed rozjechaniem się w Warszawie wołamy: Niech żyje placówka potęgi i pracy polskiej nad Bałtykiem nadal zdrowo.

Sokoli Czechosłowaccy, Jugosłowiańscy i Polscy".

Moskwa niezadowolona z Niemiec

Moskwa, 29. 7. (PAT) Przystąpienie Niemiec do paktu zaufania wywołało w Moskwie bardzo ujemne wrażenie, co daje się zauważyć pomimo komentarzy. W depeszy z Berlina „Izwiestja" zapytuje czy ów pakt nie kryje w sobie antysowieckiego ostrza.

Sukces samolotu polskiego w Zurychu

Berno, 29. 7. (PAT- W klasyfikacji motorów chłodzonych powietrzem w locie dookoła Alp *pierwsze miejsce zajął samolot kpt. Bajana* albowiem motor jego był jedynym chłodzonym powietrzem z pośród wszystkich samolotów biorących udział w locie.

Konfiskata I. K. C. w Gdańsku

Senat Gdański ogłosił zarządzenie na podstawie którego zakazane zostało rozpowszechnianie na terenie Wolnego Miasta Gdańska „Ilustr. Kurjera Codziennego".

Prowokacyjny przelot „Zeppelina" nad wybrzeżem polskiem w dniu „Święta Morza"

nie zakłóci podniosłej uroczystości

Senat W. M. Gdańska zaprosił do Gdańska sterowiec niemiecki „Hr. Zeppelin" na święto otwarcia wystawy poczty lotniczej, które odbędzie się **31 bm.** w Gdańsku.

Sterowiec przybędzie na lotnisko gdańskie **w niedzielę o godz. 8 rano,** poczem **wzdłuż wybrzeża** polskiego poszybuje na Bornholm i dalej do Szwecji.

Przylot „Zeppelina" od Gdańska w dniu „Święta Morza" w Gdyni nabiera charakteru prowokacji. Lot jego bowiem został ułożony w ten sposób, **aby sterowiec był widoczny w Gdyni** w chwili gdy uroczystości gdyńskie **osiągną punkt kulminacyjny.**

Prowokacja ta jednak chybi celu. Conajwyżej Niemcy będą mogli **przekonać się o nieprzeliczonych tłumach ludu polskiego ze wszystkich dzielnic Rzeczypospolitej ślubujących w imieniu Narodu wierność polskiemu morzu.** Lot „Zeppelina" nie zmieni ani powagi chwili ani ustalonego programu uroczystości gdyńskich.

Memento!

Przed wyborami niemieckiemi

W dniu 31 lipca, gdy Polska uroczyście obchodzić będzie Święto Morza, — tuż za granicznym kordonem w sąsiedniem państwie niemieckiem odbywać się będą wybory do parlamentu Rzeszy.

Po straszliwych bratobójczych walkach, które zmieniały ulice miast w pobojowiska, — naród niemiecki wypowie zapomocą kartek wyborczych swoją wolę i zadecyduje o przyszłych losach swego państwa.

O ile w skutku podjętych przez rząd von Papena kroków nie nastąpią **inne wydarzenia, uniemożliwiające ewentualnie wybory,** — przystąpi do nich 44,5 miljonów wyborców, uprawnionych do głosowania.

Centralna komisja wyborcza Rzeszy **zatwierdziła** następujące listy wyborcze, **złożone** przez partje polityczne w kolejności ich siły liczebnej: 1) **socjaldemokratyczna partja Niemiec,** 2) **narodowo-socjalistyczna partja (Hitler),** 3) **komunistyczna partja Niemiec,** 4) **niemiecka partja centrowa** (katolicy), 5) **niemiecka partja ludowa,** 6) **niemiecka partja państwowa,** 7- **bawarska partja ludowa,** 8) **chrześcijańsko - demokratyczna partja ludowa** (ewangelicy), 9) **niemiecka partja chłopska,** 10) **związek ziemski** (junkrzy), 11) **niemiecko-hanowerska partja,** 12) **„partja maksymalnej pensji urzędników“** (tak!), 13) **niemiecka partja gospodarcza,** 14) **niemiecka partja socjalistyczna,** 15) **mniejszości narodowe w Niemczech,** 16) **związek środkowo-niemiecki wolności i walki z faszyzmem,** 17) **związek niemiecki bezrobotnych** (Hitler), 18) **związek robotników i chłopów,** 19) **wolnogospodarcza partja Niemiec,** 20) **związek sprawiedliwości i walki z obniżeniem płac i emerytur,** 21) **niemiecka wspólnota ludowa.**

Ogółem złożonych i zatwierdzonych zostało 21 list partyjnych.

Pomiędzy programami i światopoglądami ugrupowań politycznych, które w niedzielę stają do rozstrzygającej walki, istnieją całe **otchłanie i przepaście sprzeczności, różnic i tarć.** Ponad wszystkiemi jednak temi przepaściami **wiszą mosty porozumienia, którym na imię: — rewizja granic i zabór Pomorza.**

W maju b. r., z okazji nasilenia agitacji przeciwko Polsce, opublikowała polakożercza **„Königsberger Allg. Zeitung“** „wyznanie wiary“ całego szeregu stronnictw na temat Pomorza.

Ten jednolity **front w złem, front łupieżców wyciągających pożądliwe łapy po polską ziemię** — winien się spotkać nietylko **ze zwartym frontem naszej obronnej jednomyślności, bo ta przecież istnieje,** — ale również z frontem **równoznacznych oświadczeń wszystkich polskich ugrupowań politycznych i społecznych,** — oświadczeń mocnych, dobitnych, głośnych, które przygłuszyłyby **rozwydrzony wrzask niemiecki nad naszą zachodnią granicą!**

Niemiecko narodowi („Deutschnationale Volkspartei“) oświadczają:

„Stworzenie (!) polskiego Pomorza jest warunkiem pokojowym opartym nie tylko **na gwałcie (!),** ale również i głupim (!). Pokój światowy bowiem jest przezeń stale zagrożony (!). Polskie Pomorze jest nietylko **„niemożliwością gospodarczą** (!) dla Prus Wschodnich, ale i stałem poniżeniem godności Niemiec (?)“.

Niemiecka partja ludowa oświadcza:

„Niesprawielliwość (!) i niepodobieństwo utrzymania (!) tego stanu rzeczy (t. j. Pomorza, przyp. red.) jest rzeczą **historycznie stwierdzoną** (?) przez dzieje Prus, tej ziemi zakonu krzyżackiego (!). Pomorze **zagraża niemieckości i podstawom naszego bytu...“**

Centrum niemieckie twierdzi:

„**Korektura niemożliwych do utrzymania (?) granic wschodnich** jest jednem z pierwszych niemieckich zagadnień życiowych. **Nigdy (?) naród niemiecki nie pogodzi się z tym stanem rzeczy.** Pomimo **różnych** przekonań i poglądów, **naród niemiecki jest jednolity w przeświadczeniu, że Locarno wschodnie** jest niedopuszczalne“...

„**Niemiecka partja państwowa**“ mówi:

„Pomorze jest **otwartą raną** w ciele narodu niemieckiego, **nieustającą skargą** przeciwko złamaniu traktatów (!)...“

W tym samym sensie wypowiadają się i inne partje niemieckie.

Dzień 31 lipca będzie **przeglądem sił po obu stronach frontu.** Nad urnami niemieckiemi unosić się będą **złe moce bestjalskiego hasła „Drang nach Osten“. Równocześnie jednak w Gdyni — Polska** odbierać będzie błogosławieństwo **Pierwszego Biskupa Morskiego,** a zwartym szykiem defilując przed **Majestatem Głowy Państwa,** ślubować będzie w obliczu niezmierzonych przestrzeni morskich:

„**Póki kropla jest w Bałtyku, polskiem morzem będziesz Ty!“**

3.850.800 zł. na zasiłki dla bezrobotnych robotników

W dniu 27 bm. odbyło się pod przewodnictwem pos. Bogusławskiego **posiedzenie komisji budżetowej zarządu głównego Funduszu Bezrobocia,** w obecności przewodniczącego zarządu F. B., wicemin. Rożnowskiego.

Na posiedzeniu tem uchwalono **preliminarz budżetowy Funduszu Bezrobocia na miesiąc sierpień.** Preliminarz ten przewiduje m. in. na zasiłki dla bezrobotnych robotników **sumę 3.858.800 zł.** Przypuszczalna liczba bezrobotnych robotników, uprawnionych do pobierania zasiłków, wyniesie około **60.000 osób.**

Przewidywana **suma** dochodu F. B. z tytułu **składek dla ubezpieczonych** robotników **wyniesie 2.000.000 zł.,** ustawowa dopłata ze **skarbu państwa** 1.000.000 **zł.**

„Usunąć Hindenburga ze stanowiska prezydenta Rzeszy“

Znamienny głos poważnego publicysty bawarskiego

Popularny w Bawarji tygodnik **„Der gerade Weg“,** popierający swego czasu bez zastrzeżeń **kandydaturę Hindenburga na prezydenta Rzeszy,** zamieszcza w numerze 30 artykuł swego naczelnego redaktora, poważnego publicysty katolickiego, **dr. Gerlicha,** w którym tenże, **opierając się na artykule 43 konstytucji wejmarskiej, domaga się przeprowadzenia plebiscytu za USUNIĘCIEM HINDENBURGA ZE STANOWISKA PREZYDENTA RZESZY.**

Gerlich zarzuca Hindenburgowi, że **ulegając za pośrednictwem osób trzecich wpływom eks-cesarza Wilhelma, zwolnił gabinet Brueninga,** cieszący się zaufaniem większości narodu i poważaniem zagranicy, **aby powołać do życia gabinet Schleicher — v. Papen,** którego celem jest restauracja Hohenzollernów, czem dopuścił się **naruszenia zaprzysiężonej przez siebie konstytucji.**

Głosy rozwagi i przestrogi

Po pierwszych odruchach zadowolenia na temat dojścia do skutku pomiędzy Francją a Anglją t. zw. **„paktu zaufania“, zaczynają się w poważnej prasie francuskiej odzywać głosy krytyczniejsze, głosy rozwagi i przestrogi.** Są one dla nas tem cenniejsze, że padają z ust **niezawodnych przyjaciół Polski i pokoju.**

Omawiając fakt przystąpienia Niemiec do paktu, „Le Temps“ pisze, iż deklaracji niemieckiej oczekiwano już od kilku dni. Że krok Rzeszy nie nastąpił wcześniej, należy to sobie tłumaczyć tem, iż rząd niemiecki przed zajęciem stanowiska w tej sprawie „chciał uzyskać pewne szczegóły“ i usiłował doprowadzić do tego, by przystąpienie do układu ograniczone zostało tylko do **niektórych mocarstw.**

Jeszcze znamienniejsze jest to, co w **„Echo de Paris“** pisze znany publicysta europejskiej miary, **Pertinax** (Andre Geraud):

„Pakt zaufania — pisze on — przedstawia **przedsiębiorstwo dla przeprowadzenia rewizji przedewszystkiem klauzul militarnych przez przyznanie Niemcom równości zbrojeń, a następnie rewizji klauzul terytorjalnych“...**

Minister spraw zagranicznych wielkiej Brytanji, zainterpelowany w Genewie w dniu 15 lipca r. b., nie wahał się wspomnieć o **„zagadnieniach granic“,** jako o przedmiocie ewentualnych rozważań.

Pertinax nie zgadza się z argumentem Herriota, że dzięki paktowi konsultatywnemu „Francja będzie wiedziała (?) natychmiast o wszelkich żądaniach Niemiec, stawianych Wielkiej Brytanji“, oraz że w ten sposób „usunięte (?) zostało niebezpieczeństwo zawarcia układu między Anglją a Rzeszą, który postawiłby Francję wobec faktu dokonanego“. Autor artykułu zastanawia się nad tem **czy Francja nie mogłaby bronić się skutecznie przeciwko tendencjom rewizjonistycznym, pozostając nazewnątrz układu o zaufaniu i czy pakt zaufania oznacza istotnie koniec izolacji Francji,** jak to niektórzy utrzymują.

Zdaniem Pertinaxa należy zastanowić się nad tem, czy rzekome „zakończenie izolacji francuskiej“ nie jest **równoznaczne z tem, że w odpowiedniej konjunkturze politycznej Francja będzie zmuszona wyrazić swą zgodę na koncepcje, nie dające się pogodzić z interesami francuskiemi oraz z interesami sojuszników Francji...**

Również drugi ze znanych wielkich publicystów, red. **Saint-Brice,** którego oryginalne artykuły w swoim czasie drukowaliśmy na łamach naszego pisma, — wyraża w **„Le Journal“** zdziwienie, iż przystąpienie Niemiec do paktu zaufania nastąpiło dopiero po dwóch tygodniach. Przypuszcza on, że przyczyny tego należy się dopatrywać **w postulacie rewizji traktatów.** „Idea konsultacji nie jest przeciwna idei rewizji, — stwierdza Saint Brice — przeciwnie, najlepszym tego dowodem jest, że w Lozannie Niemcy z własnej inicjatywy wystąpiły z propozycją paktu zaufania. Czem się jednak tłumaczy zmiana stanowiska Francji? Czy tem, iż Francja zbliżyła się do tezy angielskiej, czy też — odwrotnie?....“

W rozmowach, jakie toczyły się w Genewie między czynnikami francuskiemi a niemieckiemi, Niemcy miały skonstatować, że **ich propozycje rewizji terytorjalnej nie mogą uzyskać wprawdzie natychmiastowego zadośćuczynienia,** lecz z drugiej strony **nie będą wyłączone z paktu zaufania, chociażby owe żądania rewizjonistyczne postawione były w odpowiedniej chwili w formie ultimatum.**

Po tem prawdziwem „sondowaniu“ oraz po wyjaśnieniach, otrzymanych w Londynie, przystąpienie Niemiec do paktu zaufania nabiera, zdaniem Saint-Brice, **specjalnego znaczenia. Potwierdza ono bowiem, że pakt zaufania nie ma już nic wspólnego z „entente cordiale“.**

Dodajmy od siebie: — ma natomiast wiele, bardzo wiele wspólnego ze stworzeniem dogodnej pozycji dla tego czynnika, przeciw któremu kiedyś Anglja i Francja zawierały „entente cordiale“: — dogodnej pozycji **dla Niemiec.**

Dokoła „paktu zaufania“

11 państw Europy przystąpiło do układu francusko-angielskiego

Według wiadomości z Londynu, gotowość swą do przystąpienia do angielsko-francuskiego **„paktu zaufania“** zgłosiły za pośrednictwem swych przedstawicieli następujące dalsze państwa: **Węgry, Czechosłowacja, Rumunja, Grecja i Hiszpanja.**

Ogółem w chwili obecnej pakt ten obejmuje **11 państw Europy Zachodniej, Centralnej i Południowej.** Cechą szczególną jest, że dotąd nie zgłosiło swego przystąpienia **żadne z państw północnych.**

„Daily Telegraph“ dowiaduje się, że **Niemcy,** które także przystąpiły do paktu jakoby **„nie mają zamiaru wszczynać w jego ramach dyskusji co do równości zbrojeń“,** wychodząc rzekomo z założenia, że jest to sprawa nietylko europejska, lecz wszechświatowa, której bez udziału Ameryki omawiać nie należy, tem bardziej, że **Ameryka popiera (?) niemieckie żądania.**

Rzecz jasna, że ten komentarz germanofilskiego organu angielskiego nie wzbudza zbytniego zaufania. Prawdopodobnie pozostaje on w związku z nowemi wiadomościami, nadesłanemi z Waszyngtonu **odnośnie losów zgłoszonego przez sen. Boraha projektu rewizji długów wojennych.**

Prasa amerykańska wyraża mianowicie przypuszczenie, że **ważne zagadnienia polityczne oraz fakt,** iż problem rewizji długów nie może być **natychmiast rozwiązany,** spowodują chwilowe **odłożenie przez rząd amerykański rozpatrywania planu Boraha.** Prezydent Hoover i Stimson omawiali to zagadnienie, według krążących wersyj nie ustalili jednak **narazie żadnych wytycznych postępowania,** chociaż oświadczenie Boraha miało ogólnie „zadowolnić“ środowiska oficjalne Stanów Zjednoczonych....

Mussolini rekonstruuje włoską politykę zagraniczną

Przed nowem przesileniem gabinetowem w Italji

Według miarodajnej opinji włoskiej coraz bardziej *uwypukla się ewentualny dalszy rozwój ostatniej rekonstrukcji gabinetu włoskiego:* — Premjer *Mussolini,* o ile sądzić można z ostatnich informacyj, *prawdopodobnie dokona na jesieni dalszych przesunięć, obsadzając jednocześnie teki spraw zagranicznych i korporacyj,* które obecnie sam piastuje.

Przewiduje się nominację *Victora Scialoia,* znanego z forum genewskiego, jako delegata Włoch na konferencję międzynarodową i wybitnego znawcę polityki zagranicznej i prawa międzynarodowego, *na ministra spraw zagranicznych,* a obecnego podsekretarza stanu w prezydjum *Edmunda Rossonie*'go na ministra korporacyj. Przewidywane jest również wcielenie do ministerstwa korporacyj dotychczasowego ministerstwa rolnictwa.

Potwierdza się, aczkolwiek bardzo ogłędnie i z zastrzeżeniami, *wiadomość o bliskich przesunięciach na placówkach dyplomatycznych,* w związku z tem, poza uparcie powtarzaną pogłoską o mianowaniu b. ministra Bottai'ego na placówkę w Moskwie, mówi się o ewentualnem mianowaniu b. podsekretarza stanu Franciszka Giunta ambasadorem w Berlinie, w razie dojścia do władzy hitlerowców.

Bardzo wiele nadziei pokłada się w sferach finansowych na dyrektywach *nowego ministra finansów Junga,* doskonale obeznanego z sytuacją wewnętrzną i międzynarodową w tej dziedzinie, sprężystego organizatora własnych imprez przemysłowo-handlowych.

W sferach watykańskich po pierwszej chwili pewnej dezorjentacji z powodu przydzielenia do ministerstwa spraw wewnętrznych dyrekcji generalnej wyznań zapanowało przeświadczenie, iż bezpośrednie zwierzchnictwo premjera jest gwarancją dla kościoła katolickiego we Włoszech.

11 milj. bezrobotnych w Stanach Zjedn.

Ilość bezrobotnych w Stanach Zjednoczonych wynosi obecnie 11 miljonów. Cyfra ta wzrasta stale, jednakże nie w takim już tempie jak na wiosnę rb. W kołach politycznych mówi się, że prezydent Hoover ma zamiar zaprosić wielkich przemysłowców amerykańskich na konferencję do Białego Domu celem omówienia możliwości wprowadzenia *pięciodniowego tygodnia roboczego* w całych Stanach. Projekt ten, mający stać się środkiem zaradczym przeciw bezrobciu, oddawna jest jednym z postulatów, wysuwanych zarówno przez pewne koła przemysłowe, jak i przez robotników.

„Będziemy walczyli energicznie i bezwzględnie przeciwko pomiataniu Niemcami"

Wywody von Papena

Kanclerz Rzeszy von Papen w wywiadzie udzielonym korespondentowi jednej z agencyj telegraficznych, mówił bardzo szczegółowo **o swoich zamiarach w dziedzinie politycznej i gospodarczej.** Kanclerz kładł szczególny nacisk na swój plan doprowadzenia do **porozumienia francusko-niemieckiego.**

Kanclerz oświadczył, że — jego zdaniem — **najszybszą drogą do przywrócenia dobrobytu dla całego świata byłoby, gdyby Niemcy otrzymały z powrotem należne im stanowisko.** Świat nie może wrócić do dobrobytu, dopóki Niemcy nie zajmą znów stanowiska równouprawnionego z pozostałemi państwami. — Odnosi się to nietylko do dziedziny polityki, lecz i do strony gospodarczej.

„Rząd mój" — oświadczył Papen — uważa za swoje najpiękniejsze zadanie zdobyć z powrotem dla Niemiec ich dawne położenie **polityczne i gospodarcze w życiu narodów.** Przez osiągnięcie tego celu nietylko powiększylibyśmy żywotność Europy, lecz współdziałalibyśmy w znacznej mierze w kierunku zakończenia kryzysu światowego. Uważam, że **w interesie całego świata należy położyć kres okropnym zarzutom, których przedmiotem są Niemcy w pakcie wersalskim.** Tak naprzykład trzeba już raz położyć kres moralnej pogardzie dla Niemiec, gdyż pogarda ta bierze źródło w kłamstwie. Zarekwirowano Niemcom kolonje na zasadzie, że są najgorszymi kolonistami całego świata.

Będziemy walczyli energicznie i bezwzględnie przeciwko pomiataniu nami".

Jawny front przeciw traktatowi wersalskiemu

Po „wielkiej mowie" min. Schleichera

Przemówienie ministra Schleichera cała prasa przyjęła jako pierwszorzędny fakt polityczny. Uderza, że nawet dzienniki opozycyjne, jak „Germania" ograniczają się w swej polemice do wywodów, dotyczących tylko polityki wewnętrznej.

Główne znaczenie w mowie Schleichera przypisuje „Germania" jego oświadczeniom, dotyczącym: 1) **planu reorganizacji Reichswehry** oraz 2) **stosunku rządu Rzeszy do Hitlera.**

Minister Reichswehry — pisze „Deutsche Tages Ztg." — uderza w ton, który znaleźć musi **trwałe poparcie w najszerszych warstwach ludności. Atak na politykę Francji, zerwanie z złudzeniami w sprawie rozbrojenia, a przedewszystkiem zapowiedź, że Niemcy z własnej decyzji troszczyć się będą o bezpieczeństwo i równouprawnienie — wszystko to liczyć może na poklask całych Niemiec.** Wynurzenia w sprawie Reichswehry odegrają niezawodnie w najbliższym czasie ważną rolę w międzynarodowej dyskusji. Również negatywne ustosunkowanie się wobec frankofilskich tendencyj nie może pozostać bez wpływu na gabinet niemiecki.

Wszechniemiecka „Deutsche Ztg." domaga się **niezwłocznego zrealizowania planu Schleichera w sprawie reorganizacji Reichswehry,** wysuwając jako główny motyw rzekome niebezpieczeństwo, mające zagrażać wschodniej granicy Niemiec.

„Boersen Kurrier" pisze, iż mowa wczorajsza dowodzi, **że wola i myśli gen. Schleichera decydują o charakterze obecnego gabinetu Rzeszy.**

Słowa ministra, że rząd Rzeszy opierać się musi na prądach nurtujących w szerokich warstwach, wszystkie pisma zgodnie interpretują jako stwierdzenie, że **rząd Papena jak i Schleicher liczą się z poparciem narodowych socjalistów.**

Spowiedź hitlerowca

Charakterystyczne wyznanie wiary młodego „nazi"

Paryskie „Le Figaro" zamieszcza niezwykle ciekawe i charakterystyczne wyznanie wiary **młodego hitlerowca,** który w rozmowie z publicystą francuskim oświadczył m. in.:

„Mój ojciec w r. 1918 był pułkownikiem. Zbuntowani marynarze zamordowali go na ulicy w Hamburgu. Nasze majętności w Pomeranji uległy konfiskacie. **Kapitały pożarły lata inflancji.** Matka moja i siostry mieszkają na poddaszu i pędzą nędzny głodowy żywot. Przez pewien czas poszukiwałem jakiejkolwiek pracy, ale napróżno. Wreszcie, doprowadzony do ostateczności, **zdecydowałem się wstąpić do szeregów „Nazi".** Mam obecnie ubranie i utrzymanie. To — rzecz jasna — nie wystarcza. Ale mam też oddanych przyjaciół. Możliwe, że jest to dla pana niezrozumiałe. Otóż **dla nas, Niemców, jak również dla Anglików, przyjaźń ma trochę inne znaczenie, niż dla narodów łacińskich.** Wam wystarcza miłość, dla nas przyjaźń jest czemś nie mniej koniecznem w życiu. **Nie czuję się teraz osamotniony ani lekceważony przez innych ludzi. Znalazłem braci wśród ludzi prostych, o szczerem i oddanem sercu. Zarzuciłem nawet swe utytułowane i dość głośne nazwisko,** by niczem się nie wyróżniać w gronie mych nowych przyjaciół.

Podobnie, jak ja cierpiałem wskutek nędzy i poniżenia — **cierpią obecnie całe Niemcy.** Cóż pan chce? Byliśmy zawsze mocnym, pracowitym narodem a mimo to przez tyle stuleci nie mogliśmy osiągnąć kompletnej jedności. Bismarck wyświadczył nam olbrzymią przysługę: on nie dążył do zdobycia dla Niemiec sympatji ale zmusił wszystkich, by nas się bali i mieli na baczności.

I oto teraz **przegrana wojna odrodziła z olbrzymią siłą odwieczną teutońską psychozę o znieważonej godności.** Znaleźliśmy się w roli zwyciężonych, poza nawiasem równouprawnionej ludzkości. Stąd **nasza arogancja, nasz tupet i agresywność,** które ciągle nam wytykacie"...

Rozmowa młodego, dobrze urodzonego hitlerowca z dziennikarzem francuskim rzuca nadzwyczaj ciekawe światło na psychikę współczesnych Niemców. Widać z niej, że **wpływy b. malarza pokojowego czerpią swe źródło w ciężkiej sytuacji materjalnej mas niemieckich.** On je przygarnia, daje im odzież i karmi. **Potem już znajduje sobie każdy wytłumaczenie dla ideologicznej „arogancji i tupetu".**

Miasto olimpijskie w gali flagowej

Chorągwie i flagi wszystkich państw witają w Los Angeles gości, spieszących ze wszystkich stron świata do słonecznej Kalifornji na igrzyska olimpijskie:

Sen. Borah propaguje swą tezę

Sen. Borah zapowiada obecnie **podróż propagandową po całej Ameryce,** w której na zwołanych przez siebie wiecach wygłaszać będzie **odczyty o konieczności zwołania światowej konferencji tyczącej się regulacji kwestji długów wojennych.**

Na konferencji powinna być — według jego zdania — reprezentowana również Rosja sowiecka .

„Zamach" na życie Hitlera

Z kół narodowo-socjalistycznych wpłynęło do policji na krótko przed przybyciem Hitlera do Gliwic poufne doniesienie o planowanym na niego zamachu. W związku z tem władze polityczne aresztowały 5 osób, rzekomych zamachowców. Rewizja domowa, przeprowadzona u aresztowanych nie ujawniła żadnego materjału obciążającego.

Mobilizacja czerwonych dzieci

przeciw Hitlerowi

Na dzień 31 lipca br. komuniści niemieccy zwołują do Solingen „zachodnio-niemiecki antyfaszystowski kongres dzieci". Delegatów wybierać się będzie — jak głosi odezwa — w klasach szkolnych i na zebraniach dzieci. Kongres ma „obradować" na temat położenia dzieci robotników oraz znaleźć (!) sposoby do wyjścia z obecnej nędzy.

Belgja fortyfikuje się

Dziennik „Le Soir" donosi z Brukseli, że belgijskie ministerstwo obrony narodowej postanowiło zbudować łańcuch **fortyfikacyj na prawem wybrzeżu rzeki La Tulpe** w odległości 12 km. od Akwizgranu. Sztab generalny belgijski ma podobno zamiar **ufortyfikować również rejon, położony na północ od Eupen,** zapewniając w ten sposób obronę granicy wschodniej kraju.

Zwycięstwo wyborcze Polaków

w Czechosłowacji

Ostatnie wybory gminne na Śląsku czechosłowackim wykazały dobitnie, że odporność **ludności polskiej nie słabnie, ale przeciwnie, stale wzrasta.** Kilka gmin, w których Czesi mieli większość, przeszło do rąk polskich. — Jest to w pierwszym rzędzie zasługą miejscowych działaczy, którzy stworzyli **Komitet Międzypartyjny stronnictw polskich,** co przyczyniło się do podniesienia ducha narodowego i odporności polskich mas chłopskich i robotniczych przeciwko akcji czechizacyjnej.

Jedną z odzyskanych przez Polaków gmin jest **miasteczko Jabłonków.** W r. 1928 udało się tutaj Czechom uzyskać znikomą większość dzięki zjednaniu obietnicami ludności niemieckiej. Burmistrzem wybrano wtedy znanego na całym Śląsku renegata, kierownika szkoły czeskiej w Jabłonkowie, Smyczka. Obecnie miasto odzyskali Polacy i burmistrzem będzie Polak.

Zmiana nazwy ministerstwa pracy i opieki społecznej

W Dzienniku Ustaw z dnia 27 lipca r. b. Nr. 64 ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o wprowadzeniu nazwy **„minister opieki społecznej" i „ministerstwo opieki społecznej".** Na podstawie tego rozporządzenia nazwa „minister pracy i opieki społecznej" zmienia się na nazwę „minister opieki społecznej", a nazwa „ministerstwo pracy i opieki społecznej" — na nazwę „ministerstwo opieki społecznej".

Zjazd wojewodów

W dniu wczorajszym przybyli do Warszawy w sprawach służbowych pp. wojewodowie: krakowski — dr. M. Kwaśniewski, kielecki — J. Paciorkowski, pomorski — J. Kirtiklis i poznański — R. Raczyński.

400-lecie urodzin Stefana Batorego

W przyszłym roku obchodzone będzie na Węgrzech w sposób niezwykle uroczysty 400-lecie urodzin króla Stefana Batorego. Z inicjatywy Towarzystwa Węgiersko-Polskiego w Budapeszcie zawiązał się komitet, który zamierza postawić pomnik królowi polskiemu w sercu Węgier. Na czele wspomnianego komitetu stoi b. minister Jerzy Lukacs.

Prawdopodobnie i w Polsce podniesiona będzie z ramienia T-wa Polsko-Węgierskiego akcja w kierunku godnego uczczenia pamięci wielkiego króla.

Bezrobocie

w poszczególnych zawodach

Na ogólną liczbę 225.153 bezrobotnych, zarejestrowanych w dniu 23 bm. na terenie całej Polski, bezrobocie w poszczególnych zawodach przedstawiało się następująco:

Górnicy — 24.253 bezrobotnych. hutnicy w metalu — 7278, metalowcy — 29.377 włókiennicy 22.179, robotnicy budowlani 21.709; pracownicy umysłowi — 36.109. Liczba bezrobotnych niewykwalifikowanych wynosiła 69.183. Liczba częściowo zatrudnionych wynosiła 131.099, z czego przez 1 dzień w tygodniu pracowało 5382 osób, przez 2 dni — 20.185, przez 3 dni — 36.519, przez 4 dni — 38.372 i przez 5 dni — 30.641 osób.

Walka z pornografją

Pocieszającym objawem jest fakt organizowania w wielu krajach walki z wydawnictwami pornograficznemi. I tak Danja zabroniła wydawnictw propagujących nudyzm (kult nagości), w Szwajcarji utworzył się związek antypornograficzny, we Włoszech faszyzm zarządza bardzo ścisłą cenzurę, w Paryżu w ostatnich latach duchowieństwo rozwinęło silną agitację oczyszczającą literaturę z brudów i naleciałości. Najsilniej jednak zareagowało Peru. Niedawno wyszło tam nowe prawo, skazujące każdego autora lub wydawcę rzeczy uznanych za niemoralne na karę pieniężną, a w razie niemożności jej zapłacenia na czteromiesięczną pracę jako grabarz na cmentarzu (tak.).

Jak już donosiliśmy, również w Polsce wydały władze państwowe szereg ostrych zarządzeń, zwalczających rozszerzanie pornografji. M. i. odebrany ostatnio został debit szeregowi zagranicznych pism ilustrowanych hołdujący chpornografji lub tzw kultowi nagości.

Dobrobyt społeczeństwa a wychowanie

O właściwy dla Polski światopogląd gospodarczy

Na półkach księgarskich ukazała się nakładem „Ligi Pracy“ nowa **książka znanego ekonomisty, dr. Rogera Battaglii pt. „Dobrobyt społeczeństwa a wychowanie“**. Książka zawiera trzy szkice. W szkicu pierwszym, zatytułowanym „Ogólne wychowanie gospodarcze społeczeństwa w Polsce“, autor stwierdza, że **jednym z działów wychowania „obywatelskiego“ i „państwowego“ jest wychowanie gospodarcze.** Albowiem indywidualny cel wychowania gospodarczego — usprawnienie jednostki do walki o byt — łączy się ściśle z celem zbiorowym, którym jest ulepszenie zależnych od działania ludzkiego warunków gospodarki społecznej. Niestety, w rzędzie akcji społeczno-wychowawczej w Polsce dotąd prawie nie widzimy akcji systematycznej dla wychowania społeczeństwa w kierunku gospodarczym, aczkolwiek nie da się zaprzeczyć, że w ostatnich latach brak ten jest odczuwany coraz silniej w sferach kierujących wychowaniem publicznem.

Dr. Battaglia, po ogólnych uwagach o potrzebie systematycznego wychowania gospodarczego oraz o jego celach, szkicuje jego konkretne zadania i omawia następnie w drugim rozdziale **wychowanie gospodarcze zagranicą.**

Przechodząc z kolei do wychowania gospodarczego u nas, dr. Battaglia zaznacza, że **problemat ten nie po raz pierwszy w Polsce teraz przed nami staje.** Już z końcem 18 wieku u nas znano ten temat — rozumiano jego doniosłość próbowano go zrealizować — ale następne pokolenia o nim zapomniały, — Obecnie **istnieją zawiązki wychowania gospodarczego w szkolnictwie powszechnem i średniem,** ale nie wyszły one dotąd poza pierwotne, bardzo rudymentarne stadjum.

Wprawdzie w ostatnich latach poziom prasy codziennej, niemniej jak różnych tygodników i miesięczników, w zakresie ekonomicznym i gospodarczo politycznym podniósł się znacznie i co do obfitości informacyj ekonomicznych i co do rzeczowości, objektywności w oświetlaniu danych problematów. To samo wszelako nie może zastąpić braku elementarnych pojęć i wiadomości ekonomicznych u bardzo wielu czytelników pism.

Odczyty popularne na tematy ekonomiczne odbywają się u nas bardzo rzadko i sporadycznie — a niema dotąd prawie ośrodków, któreby ten środek wychowania ekonomicznego stosowały na szerszą skalę i stale.

Szczegółami, dotyczącemi **pchnięcia ogólnego wychowania gospodarczego społeczeństwa, a w łączności z tem także wychowania gospodarczego nauczycielstwa, na nowe tory,** w ostatnich latach zajmowali się u nas głównie prof. dr. Lulek, następnie Związek Przemysłowców w Krakowie oraz Stowarzyszenie Polskich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych w Warszawie. To ostatnie wystąpiło w jesieni 1930 r. do ministerstwa oświecenia z następującym programem: a) **przerobienie czytanek dla szkół powszechnych przez zamieszczenie w nich ustępów** (oczywiście jaknajbardziej popularnych), **dotyczących życia gospodarczego;** b) wprowadzenie **„propedeutyki nauk ekonomicznych‘, jako przedmiotu nauczania w szkołach średnich** wszelkiego typu, oraz w seminarjach nauczycielskich; c) przerobienie programu nauki o Polsce współczesnej, nauki geografji, oraz nauk przyrodniczych w ten sposób, by **moment gospodarczy znalazł w tych zakresach znacznie większe, niż dotąd, uwzględnienie;** d) wydanie podręcznika dla nowego przedmiotu **„propedeutyki nauk ekonomicznych“** dla szkół średnich i seminarjów nauczycielskich; **e)** odpowiednie przerobienie, względnie uzupełnienie podręczników dla nauki o Polsce współczesnej, geografji, historji i nauk przyrodniczych; f) **stworzenie katedr „propedeutyki nauk ekonomicznych“ na wydziałach filozoficznych uniwersytetu i** czynienie danych wykładów obowiązkowemi dla kandydatów do zawodu nauczycielskiego, niemniej jak objęcie powyższego przedmiotu programem odnośnych egzaminów; **g) urządzanie stałych kursów dokształcających w zakresie „propedeutyki nauk ekonomicznych“ dla nauczycielstwa szkół powszechnych i szkół średnich.**

Na odnośny memorjał ministerstwo oświecenia odpowiedziało, że podziela całkowicie opinję Stowarzyszenia Polskich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych co do doniosłości sprawy wychowania ekonomicznego społeczeństwa i stoi zasadniczo na tem samem stanowisku, że **wychowanie to musi obejmować także nastawienie myślenia na sposób gospodarczy.**

Ministerstwo urzadziło **pierwszy ekonomiczny kurs wakacyjny dla nauczycielstwa szkół powszechnych w Poznaniu** w lipcu 1931, a Stowarzyszenie Publicystów i Dziennikarzy Gospodarczych, wezwane przez ministerstwo do wyznaczenia prelegenta, poruczyło to zadanie autorowi, który w 60 godzinach wykładów i dysputatorjów przedstawił kilkudziesięciu słuchaczom **podstawy ekonomji dogmatycznej, oraz polityki gospodarczej,** jakoteż naszkicował **obraz położenia i warunków rozwojowych wszystkich głównych gałęzi gospodarczych, a więc rolnictwa, górnictwa, przemysłu i handlu itd w Polsce na tle rozwoju historycznego, oraz światowych stosunków gospodarczych.**

W szkicu drugim pt. **„Właściwy dla Polski światopogląd społeczno-gospodarczy“,** dr. Battaglia zastanawia się, w jakim z trzech światopoglądów należy wychowywać społeczeństwo, czy w liberalnym, czy socjalistycznym, czy też solidarystycznym. Po niezwykle plastycznem i syntetycznem przedstawieniu tych trzech światopoglądów, autor dochodzi do wniosku, że najbardziej wskazanym kierunkiem wychowania gospodarczego będzie kie**runek solidarystyczny,** odpowiadający zarówno warunkom pracy gospodarczej w Polsce, jak i faktycznemu kierunkowi stosowanej dotychczas w Polsce polityki gospodarczej.

W szkicu trzecim dr. Battaglia omawia szeroko **konieczność wychowania gospodarczego sfer gospodarczych,** stwierdzając na wstępie, że na podkładzie ogólnego wychowania gospodarczego społeczeństwa rozwijać się winno jednak także wychowanie specjalne pewnych jego warstw, które jest zastosowaniem zasad i celów ogólnego wychowania do szczególnych warunków danej warstwy, a nie jest bynajmniej identycznem z kształceniem zawodowem, lecz jest tego ostatniego koniecznem uzupełnieniem. W tym sensie można mówić o wychowaniu gospodarczem nauczycielstwa, sfer urzędniczych i sfer gospodarczych.

A. Z. W.

Wzmacniajmy polski stan posiadania na ziemiach zach.

1) Jest do sprzedania w jednem z miasteczek w północnej części województwa poznańskiego, blisko Bydgoszczy. większy objekt miejski, składający się z budynku hotelowego z salą. 4 sklepów z mieszkaniami, dużych budynków podwórzowych stajnie, — śpichrz, mleczarnia), dużego podwórza zajazdowego i 2 morgów ogrodu warzywno — owocowego. Objekt po pożarze kompletnie w roku 1930 odbudowany Taksa urzędowa dla objektu 73 tys. zł.

2) W pow. wyrzyskim (woj. poznańskie) jest do sprzedania karczma z interesem kolonjalnym, składającym się z budynku mieszkalnego 4 pokojowego z kuchnią i sklepem i całkowitem urządzeniem, z dwóch chlewów i 1 stodoły. Ziemi z zabudowaniami jest 2 i pół morga. Cena 14 tys. zł.

3) Jest do nabycia w jednym z północnych powiatów woj. poznańskiego z rąk niemieckich, gospodarstwo ca 80 ha za około 90 tys. zł. z zabudowaniami i kompletnym inwentarzem.

4) W pobliżu Poznania, w okolicy letniskowej, są do nabycia tereny pod parcele budowlane z objektu gospodarczego 130 mórg. — Okolica posiada wszystkie zalety dobrego miejsca letniskowego i w chwili obecnej jest miejscem wypoczynku licznych obywateli z pobliskiego Poznania. Poszukuje się reflektantów — Polaków ze względu na możliwości przejścia objektu w ręce niemieckie.

Dalszych informacyj udzieli Dyrekcja Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu ul. Fredry 7.

Wypowiedzenia 200 koncesyj na Pomorzu narazie wstrzymane

Jak się dowiadujemy już od czterech tygodni trwające nieustanne zabiegi **Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu,** o utrzymanie zagrożonych 200 koncesyj, **odniosły nareszcie częściowy skutek i to w ostatniej nieomal chwili.**

W ubiegłą środę, dnia 27 lipca rb. miały być doręczone wypowiedzenia, **kiedy nadeszła telegraficzna wiadomość z Ministerstwa Skarbu, by zarządzenia te narazie wstrzymać.** — Argumenty Związku wskazujące na poważne osłabienie żywiołu polskiego na Pomorzu, odniosły przynajmniej ten skutek, że będzie czas raz jeszcze omówić sprawę tę z czynnikami decydującymi i znaleźć drogę wyjścia, bez uciekania się do takiej bolesnej operacji.

Wiadomość o tymczasowem zarządzeniu Ministerstwa, rozniosła się lotem błyskawicy wśród zainteresowanych sfer, **budząc zrozumiałe zadowolenie i nadzieję, że starania Związku, a w szczególności prezesa Marchlewskiego, nie będą jednak bezowocne.** Trzeba podziwiać sprawność oraz niezmordowaną wytrwałość władz Związkowych, które do ostatniej chwili nie opuszczały rąk i kiedy do niedzieli nie udało się jeszcze nic pozytywnego osiągnąć, wystosowały one obszerne, telegraficzne memorandum **do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, prosząc o Jego interwencję.** Ponadto w przeddzień ostatecznego terminu zorganizowały w Województwie poważną konferencję, na której przedyskutowano nowy memorjał Związku, na skutek czego postanowiło Województwo porozumieć się drogą telefoniczną z Warszawą. Wszystkim tym zabiegom oraz **życzliwości władz pomorskich,** należy zawdzięczać obecny rezultat. Trzeba przypuszczać, że naczelne władze oczekują obecnie w tej sprawie akcji pana Wojewody i rozwiążą ostatecznie zagadnienie to bez narażania na szwank 200 koncesyj polskich, co osłabiłoby niesłychanie nasz polski stan posiadania, w chwili tak ciężkiej i ze wszech miar nie odpowiedniej.

Całe społeczeństwo pomorskie śledzić będzie dalszy bieg tej sprawy z największem zainteresowaniem.

Przed zniżką cen papieru

Onegdaj w departamencie przemysłowym ministerstwa przemysłu i handlu pod przewodnictwem p. dyr. Marjana Kandla odbyła się konferencja w sprawie zniżki cen papieru na rynku wewnętrznym.

W obradach z ramienia przemysłu papierniczego brała udział delegacja prezydjum „Centropapieru“ — Syndykatu, jednoczącego wszystkie fabryki papiernicze, w osobach pp. prezesów Steihagena, Edwarda Natansona, Karpińskiego, Starzyńskiego i Regulskiego.

Obrady konferencji nie wyczerpały tematu, wobec czego dla powzięcia wniosków zasadniczych została wyznaczona nowa konferencja na dzień 30 bm. Sprawa dalszej zniżki cen będzie ponadto przedmiotem obrad posiedzenia rady „Centropapieru“.

W związku z informacjami, jakie pojawiły się w prasie o rzekomem udzieleniu przez ministerstwo przemysłu i handlu pozwolenia na sprowadzenie z zagranicy poważnych kontyngentów papieru oclonego według taryfy ulgowej, — dowiadujemy się, że informacje te są nieścisłe i błędne.

Kontyngent papieru, który dopuszczony będzie do Polski, wyniesie **nie 2400 lecz 1500 ton,** całkowity zaś kontyngent, który będzie mógł być sprowadzony na ulgowych warunkach taryfowych na podstawie tranzakcyj kompensacyjnych, wynosić będzie zaledwie 2400 ton, czyli o wiele więcej, niż połowa podanej przez prasę rzekomej cyfry.

Doniosły wynalazek kolejowy

W dniu 27 bm. p. minister Komunikacji inż. A. Kühn odbył podróż do Dęblina próbnym pociągiem towarowym, składającym się z kilkudziesięciu wagonów, w których zastosowano **hamulce systemu inż. Lipkowskiego.** Pociąg próbny powrócił do Warszawy o godz. 13,30. Hamulce syst. inż. Lipkowskiego zgłoszone zostaną przez Ministerstwo Komunikacji w Międzynarodowym Związku Kolei z propozycją zastosowania ich w międzynarodowym ruchu kolejowym.

Pierwszy statut ogólno-krajowej organizacji cechowej

Minister przemysłu i handlu zatwierdził statut Związku Cechów Piekarskich Rzeczypospolitej Polskiej. Teren działania Związku obejmuje cały obszar Rzeczypospolitej, z wyjątkiem województwa śląskiego.

Jest to pierwszy statut ogólnokrajowy organizacji zawodowej cechowej.

Regularny import juty przez Gdynię

Po pierwszych próbnych transportach juty importowanej do Polski przez port gdyński, zaczyna się obecnie regularny import tego artykułu i spodziewany jest stały przywóz w ilościach około 600 ton juty miesięcznie.

Międzynarodowy zjazd przeciwgruźliczy

Pod protektoratem królowej holenderskiej odbędzie się w Hadze i Amsterdamie, w dn. od 6 do 9 września br. 8-a konferencja Międzynarodowego Związku Przeciwgruźliczego. Po zakończeniu konferencji odbędzie się szereg wycieczek do większych miast Holandji i ważniejszych zakładów przeciwgruźliczych. W zjeździe weźmie udział specjalna delegacja *Polskiego Związku Przeciwgruźliczego.*

Znaczenie przemysłu ludowego

Normalny rozwój produkcji musi się oprzeć o szkolnictwo zawodowe

Wartość produkcji przemysłu ludowego jest wogóle trudno ustalić. Jeden z najlepszych znawców tego przemysłu *śp. J. Stokłos* obliczał na kilka miljardów złotych rocznie. Kilka poniższych cyfr przy całej płynności i trudności określenia wartości produkcji przemysłu ludowego polskiego zilustruje jednak dostatecznie, iż *produkcja ta w ogólnym dorobku gospodarczym RP. odgrywa poważną rolę.* I tak np. w samym przemyśle ludowym według obliczeń dyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie inż. Mianowskiego, przytoczonych w przemówieniu, wygłoszonem w czasie Targów Kalwaryjskich, poświęconych produkcji przemysłu ludowego, — *produkcja tkacka osiąga około 70 miljonów metrów płóciennych.* Również pewną ilustracją dla naszej produkcji przemysłu ludowego służyć mogą cyfry, dotyczące zasiewów i zbiorów lnu i konopi tego podstwowego surowca dla tkanin ludowych. Mianowicie w 1931 r. *powierzchnia, zasiana lnem, wynosiła 102.000 ha, zaś konopiami — 30,9 tysięcy ha.* Zbiór w roku tym wynosił włókna lnianego 342 tys. kw., zaś włókna konopianego — 144,1 tys. kwintali. Zaznaczyć również należy, iż *w światowej produkcji lnu Polska bierze udział w ilości 0,7 milj. kw.* Francja — 0,2, Włochy — 0,1, Czechosłowacja — 0,1.

Produkcja wikliny w Polsce wynosi ca. 24.000 wagonów pręcia wiklinowego, a pod uprawę zajętych jest ponad 64.000 ha plantacyj. Przerobiona wiklina w przemyśle koszykarskim wzrasta od dwóch do sześciu razy.

Rozwój przemysłu ludowego w Polsce datuje się od 1800 r. w szczególności w b. Galicji. Dzisiaj, w porównaniu do pierwszych prób b. wydziału krajoweg galicyjskiego przemysł ludowy zrobił bezwzględnie poważne postępy, jednak daleko mu jest do zajęcia tego stanowiska w ogólnej naszej produkcji, jakie mu się należy. Przemysł ten, aby osiągnąć rezultaty, *musi oprzęć się przedewszystkiem na celowo i dobrze zorganizowanem szkolnictwie zawodowem,* umożliwieniu pojedyńczemu producentowi, względnie grupom wytwórców łatwiejszego zbytu i wreszcie przez stworzenie nisko-procentowych kredytów, które mogłyby być rozprowadzone przez lokalne kasy oszczędności, wględnie kasy rolnicze.

Niech nie zabraknie im polskiego chleba

Kujmy ogniwa łańcucha chleba dla dzieci polskich z Niemiec

Apel nasz skierowany do serc Waszych Kochani Czytelnicy i tym razem nie zawiódł. Dzięki Waszemu zrozumieniu, dzięki Waszej ofiarności suma 300 złotych potrzebna na pokrycie kosztów, zwiazanych z pobytem dzieci polskich z Niemiec na kolonji letniej w Toruniu zostanie w krótkim czasie zebrana.

Akcja „Dnia“ znalazła wśród społeczeństwa całkowite zrozumienie i poparcie.

W rzędzie pierwszych szlachetnych ofiarodawców staje p. dyr. Brzeski, który wezwany przez p. wizytatorową Zofję Kazanecką składa 5 złotych i wzywa do dalszego kucia ogniw łańcucha chleba dla dzieci polskich z Niemiec:

Dyr. Czesława Wojciechowskiego i p. mec. Dr. Fr. Jezierskiego.

Na apel nasz pospieszył również p. prezes Szmelter, który złożył 5 zł. i wzywa do dalszego kucia ogniw łańcucha chleba dla dzieci polskich z Niemiec:

P. prezesa Penkallę:
P. Andrzeja Goślińskiego
i p. Teodora Janickiego.

W rzędzie pierwszych ofiarodawców staje również p. Przemysław Winiarski, właściciel fabryki konstrukcji żelaznych przy ul. Krzyżackiej, który również wpłacił w administracji naszego pisma 5 zł. na łańcuch chleba dla dzieci polskich z Niemiec.

Dalsze ogniwo to p. Edmund Szymański, właściciel znanego sklepu cukrów i owoców przy ul. Szerokiej, który złożył 5 zł.

Ponadto otrzymaliśmy dwa listy, które poniżej umieszczamy:

Szanowna Redakcja Dnia Pomorskiego!

Niemogąc wziać udziału w dzisiejszej wycieczce Akadem. Koła Toruńskiego (AKT), składamy na

„Łańcuch chleba dla dzieci polskich z Niemiec“ złotych 5 i

wzywamy **wszystkie Koleżanki i Kolegów do składania na ten cel choćby najdrobniejszych datków.**

Niech i studencki „wdowi grosz“ przyczyni się do umilenia pobytu wśród nas drogich nam wszystkim dziatek z obczyzny.

Jamroszówna Jadwiga i Barbara.

Drugi list brzmi:

Szanowna Redakcjo!

Z całego serca pragniemy, aby naszym drogim rówieśnikom z obczyzny tutaj na kochanej polskiej ziemi, na naszem drogiem Pomorzu było jaknajlepiej.

Niechaj wiedzą, że ich bardzo, bardzo kochamy, i niech im u nas na niczem nie zbywa.

Nasze skromne oszczędności w sumie 5 złotych załączamy.

Kazik i Zygmuś Szmelterowie.

Wszystkim wymienionym szlachetnym ofiarodawcom serdeczne „Bóg Zapłać“.

Redakcja naszego pisma bierze również udział w kuciu ogniw łańcucha chleba dla dzieci polskich z Niemiec i składa na ten cel 15 złotych.

KRONIKA

sobota 30 lipca

TORUN

Kalendarzyk rzym.-kat.

Piątek Marty
Sobota Abdona

— **Stan wody w Wiśle z dnia 28. 7.:** Zawichost +0.87, Warszawa +0.78, Płock +0.50, Toruń +0.36, Fordon +0.38, Chełmno +0.22, Grudziądz +0.34, Korzeniewo +0.60, Piekło —0.20, Tczew —0.31, Einlage +2.20, Schiewenhorst +2.40.

— **Nocny dyżur aptek.** Do środy, dnia 3 sierpnia włącznie dyżuruje apteka „Pod Orłem“, Rynek Staromiejski.

Repertuar Teatru Miejskiego:

Piątek, 29 b. m. — Teatr nieczynny.

Sobota 30 bm. godz. 20.30 w ogrodzie Oaza „Królowa Miljardów“.

Niedziela 31 bm. godz. 15.30 „Królowa Miljardów“.

Niedziela 31 bm. godz. 20 „Marjusz“.

Repertuar kin:

Palace — „Marokko“ z Marleną Dietrich.

Światowid — „Purpurowa gondola“.

Lux, ul. Strumykowa — „Współczesny korsarz“.

Mars, ul. Warszawska — „Krysia Leśniczanka“.

Corso — „Arab“.

Przed świętem Podoficera Rezerwy

Strzelanie o mistrzostwo Koła Zw. Podoficerów Rezerwy

Toruńskie Koło Związku Podoficerów Rezerwy obchodzić będzie swo doroczne święto „Podoficera Rezerwy“ dnia 4 września b. r. Tegoroczne „święto podoficera rezerwy“ zapowiada się bardzo ciekawie Przygotowania są już w pełnym toku.

Program tegorocznego święta obejmuje strzelanie o mistrzostwo Okręgu Związka na DOK VIII. Uroczystości rozpoczną się nabożeństwem w kościele garnizonowym; po skończonem nabożeństwie nastąpi odmarsz na strzelnicę. W godzinach południowych odbędą się zawody kolarskie, zorganizowane przez Oddział Kolarski Koła o puhar wędrowny p. **Starosty Krajowego.** Puhar ten zdobyty został w ubiegłym roku przez Oddział Rowerzystów Koła Toruńskiego Związku Podoficerów Rezerwy.

Po zawodach odbędzie się przed przedstawicielami władz defilada.

Święto Podoficera poprzedzi strzelanie o mistrzostwo Koła Toruńskiego, które odbędzie się w niedzielę dnia 28 sierpnia br. Również w sierpniu odbędą się zawody kolarskie o mistrzostwo Koła. Ogłoszenie wyników wspomnianych zawodów i wręczenie nagród nastąpi w dniu święta podoficera rezerwy dnia 4 września.

Święto podoficera rezerwy zakończy zabawa. Szczegóły programu święta opracowywuje zarząd Koła wespół z zarządem okręgu. — Bliższe szczegóły, dotyczące święta podamy w swoim czasie.

Zawody sportowe Toruńskiego Okręgu S. M. P.

W niedzielę dnia 31 lipca b.r. odbędą się w Toruniu na Stadjonie Wojskowym (przy Zieleńcu) zawody dla całego okręgu toruńskiego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, na których wybierze się najlepszych zawodników na zawody związkowe. Prócz tego zwycięzcy otrzymają dyplomy.

Zawody rozpoczną się punktualnie o godz. 13, i trwać będą do godziny 8 wieczorem.

Program zawodów jest następujący: a) lekkoatl.: 1) Biegi: 1z0 mtr., 800 mtr., 3000 mtr. sztafeta 4×100; 2) Skoki: wdal, wzwyż, o tyczce; 3) Rzuty: dyskiem, oszczepem, pchnięcie kulą.

Zawody odbywają się w dwóch grupach. Grupa A 1) dla druhów do lat 18-tu, Grupa B) powyżej lat 18. W każdej grupie do poszczególnych konkurencyj można zgłosić najwyżej 4 zawodników.

Ponadto program obejmuje gry sportowe: 1) w koszykówkę, 2) w siatkówkę. Do każdej gry tylko wolno wystawić jedną drużynę. — Uczestnicy zawodów powinni stanąć przed komisją lekarską.

Zbiórka zawodników odbędzie się na dziedzińcu Szkoły Wydziałowej o godz. 11.30, — wymarsz do kościoła na nabożeństwo nastąpi o godz. 11.45, poczem wymarsz na boisko. — Początek zawodów o godzinie 13-ej.

Z miasta

— **Odpust św. Anny w kościele św. Jana.** W nadchodzącą niedzielę Bractwo Matek parafji św. Jana obchodzi doroczny swój odpust patronki bractwa św. Anny, matki Najśw. Marji Panny Bogarodzicy. Porządek nabożeństw jest następujący: w sobotę 30 bm. spowiedź od godz. 16. W niedzielę rano o godz. 6.15 wspólna komunja św., o godz. 6.30 uroczysta msza św. z wystawieniem Najśw. Sakramentu przy ołtarzu św. Anny. Suma o godz. 10, nieszpory o godz. 15 z wystawieniem N. S. i procesją. Po nieszporach przyjęcie nowych członków do Bractwa Matek przy ołtarzu św. Anny. W poniedziałek 1 sierpnia o godz. 7 msza św. za zmarłe członkinie Bractwa.

— **Podoficerowie rezerwy na Święto Morza.** W uroczystościach, jakie odbędą się w niedzielę 31 b. m. w Gdyni z okazji Święta Morza, weźmie również udział delegacja tutejszego Koła Związku Podoficerów Rezerwy ze sztandarem w sile 40 osób.

— **W drodze do Gdyni.** Przez Toruń przepłynęło ostatnio kilkanaście kajaków w drodze do Gdyni na Święto Morza. W dniu wczorajszym zatrzymało się w Toruniu kilka kajaków i łodzi harcerskich, które płyną również do Gdyni.

— **Przyjazd dzieci z kolonji TNSW w Diloku.** Z powodu nadzwyczajnego przeciążenia pociągów na szlaku Warszawa — Gdynia, powrót chłopców z kolonji TNSW w Diłoku — opóźni się o 4 godziny (Przyjazd zatem nastąpi dnia 30 lipca (sobota) o godz. 17 minut 4 na dworzec Toruń-Przedmieście.

— **O podniesienie sportu bokserskiego.** — Dnia 1 sierpnia odbędzie się w lokalu „Gdynia“ (dawniej Warszawianka) róg Mickiewicza o godz. 8 wiecz. zebranie organizacyjne, celem stworzenia klubu bokserskiego. Komitet organizacyjny wierzy, że stworzenie klubu bokserskiego przyczyni się do podniesienia sportu bokserskiego w Toruniu. Na zebranie zaprasza komitet sympatyków tego tak popularnego w innych miastach Polski sportu. Za komitet: Aleksander Grabowski. (O55729

— **Zawiadamiamy,** że biuro Prawne zostało przeniesione z ul. św. Jakóba 19 na ul. Jęczmienną 17, również przy biurze prawnym mieści się Związek Inwalidów cywilnych, wdów i sierot. (Urzęduje od godz. 8—18). Zarząd. (O55728

— **Wycieczka parostatkiem do Włocławka.** Związek Niższych Pracowników Poczt, Teleg. i Telef. koło miejsc. Toruń 1 urządza w niedzielę, dnia 7 sierpnia rb. wycieczkę parostatkiem do Włocławka. Program oraz opłata za przejazd podana w afiszach. Uprasza się Szan Obywateli miasta Torunia o wcześniejsze zakupienie biletów w następujących miejscach: skład cygar p. Podlasiński ul. Warszawska 2, skład papieru p. Poniecki, Most Pauliński 3, skład kolonjalny p. Czyżniewski, Przy Rzeźni 48-50, skład piekarski p. Satzke, ul. Konopnickiej 11 oraz w kiosku hali urzędu pocztowego Toruń 1.

Bliższych informacyj udziela Zarząd koła oraz członkowie Związku. Część dochodu przeznacza się na **budowę kościoła** na Mokrem. Zarząd. (O75875)

— **„Samowolna, brutalna eksmisja“.** W związku z artykułem pod powyższym tytułem, w którym podaliśmy opis zajścia, jakie miało miejsce w domu przy ul. Słowackiego 61, otrzymujemy od p. Ignacego Dąbrowskiego pismo, w którem p. D. prostuje podany przez nas opis zajścia.

M. in. p. D. pisze: „prawdą jest, że Jakób Rójek wtargnął dnia 25 lipca do mieszkania w moim domu. Eksmisja samowolna nie była przeprowadzona“.

Co do bójki p. D. podaje, że bójka powstała na tle porachunków małżonków Rajczyków z zatrudnionymi robotnikami.

— **Zgony.** Dnia 28 bm. zmarli w Toruniu: Krystyna Krzysztofowicz ur. 1931, Ignacy Jasiński ur. 1849, Klara Borowska z d. Goersch ur. 1873, Agnieszka Czarnecka z d. Kawska ur. 1856.

Jaką dziś będziemy mieli pogodę?

Przewidywany przebieg pogody na Pomorzu 29 7. 1932 r.: naogół dość pogodnie, miejscami możliwe deszcze drobne, przelotne opady. Ciepło. Słabe wiatry zachodnie i południowo-zachodnie.

Z teatru

— **Operetka w pięknym ogrodzie „Oaza“.** W sobotę dnia 30 bm. o godz. 20.30 odbędzie się bezwzględu na pogodę w ogrodzie „Oaza“ przy ul. Bydgoskiej przedstawienie świetnej operetki w 3 akt. Leo Falla pt. „Królowa Miljardów“ w wykonaniu zespołu Operetki Zdrojowej z Ciechocinka z kapitalną odtwórczynią roli tytułowej Elna Gistedt, T. Laskowskim, J. Leonowicz, W. Zdzitowieckim H. Mirecką, Józefowiczem, Ilcewiczem i Korab-Laskowskim.

— **Pożegnalny występ Elny Gistedt.** W niedzielę dnia 31 b. m. o godz. 15,30 w sali **Teatru Toruńskiego** poraz nieodwołalnie ostatni „Królowa Miljardów“. Będzie to pożegnalny występ gwiazdy operetki polskiej Elny Gistedt, która po niebywałych sukcesach odniesionych na naszej scenie opuszcza Toruń. Ceny miejsc zniżone. O godz. 20 wiecz. po cenach do połowy zniżonych „Marjusz“.

Ruch w porcie toruńskim

W dniu wczorajszym przypłynęły do Torunia następujące parostatki Żeglugi Polskiej „Vistula“: „Goniec“ przybył z Tczewa i odpłynął do Warszawy; parostatek „Faust“ przybył z Gdańska i odpłynął do Warszawy; parostatek „Bałtyk“ przybył z Warszawy i odpłynął do Gdańska; parostatek „Warszawa“ przybył z Warszawy i odpłynął do Tczewa.

Z Warszawy do Torunia przybył parostatek „Kraków“; odpłynął z Torunia do Warszawy „Warneńczyk“.

Ponadto przybyły do Torunia 2 statki motorowe firmy „Standard Nobel“ „Kołłątaj“ i „Lubecki“, które odpłynęły do Warszawy z berlinkami z towarem.

Wypadki i przestępstwa

— **Fatalny upadek.** Czerwińska Aniela w czasie wieszania bielizny na dachu domu przy Rynku Staromiejskim 12 spadła z krzesła i upadła na dach sąsiedniego domu, odnosząc poważne obrażenia.

Zawezwana karetka pogotowia odwiozła ofiarę nieszczęśliwego wypadku do lecznicy miejskiej.

— **Zasłabnięcie.** Na ul. Św. Ducha zasłabła nagle p. Leokadja Przybylska, zamieszkała przy ul. Szerokiej. Karetka pogotowia, zawezwana przez przechodniów, odwiozła chorą do szpitala.

— **Okna zamykać!** Do mieszkania por. Makowskiego zam. przy ul. Słowackiego 55 zakradł się przez otwarte okno nieznany opryszek, który zabrał ubranie, 6 koszul sportowych, papierośnicę srebrną, zapalniczkę srebrną, pierścionek złoty, patefon i pistolet „Mauser“, ogólnej wartości 1200 zł. Po dokonanej kradzieży opryszek ulotnił się. Powiadomiona o wypadku policja wszczęła dochodzenia.

Powiat morski w hołdzie P. Prezydentowi Rzeczypospolitej

Z posiedzenia Sejmiku Powiatowego powiatu morskiego

W ub. środę w starostwie w Wejherowie odbyło się posiedzenie Sejmiku Powiatowego. Przewodniczył p. **starosta morski Henszel.** Program obrad podzielony był **na dwie części:** pierwsza obejmowała **sprawy związane ze „Świętem Morza" na wybrzeżu i z pobytem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej,** druga poświęcona była sprawom gospodarczym powiatu.

Po omówieniu szczegółowego programu tygodniowych uroczystości „Święta Morza" uchwalono w dn. 31 bm. **wysłać do Gdyni delegację, która weźmie udział w grupie reprezentantów Pomorza wyrażających Panu Prezydentowi hołd.**

W skład tej delegacji wybrano pp.: Kotłowskiego z Luzina, Stromskiego z Szemuda, Meinhardta z Wejherowa, Plińskiego ze Swarzewa i Krausego Józefa z Pierwoszyna.

W uroczystości w dn. 2 sierpnia r. b. **na** bulwarze nadmorskim weźmie udział **sejmik powiatowy in corpore** a w podwieczorku wydanym na cześć Pana Prezydenta przez sejmik powiatowy — ci sami delegaci a ponadto wydział powiatowy i pp.: poseł Dąbrowski i konsul Kukowski. Sejmik powiatowy udaje się na bulwar o godzinie 11-tej rano autobusem miejskim, który następnie w drugiej turze zabierze Radę Miejską.

Na zakończenie pierwszej części obrad Sejmik powiatowy na wniosek pana starosty Henszla powziął następującą uchwałę:

„W PODZIĘKOWANIU ZA DALEKOIDĄCĄ OPIEKĘ, JAKĄ PAN PREZYDENT RZPLITEJ ROZTOCZYŁ NAD ZIEMIĄ POMORSKĄ, A W SZCZEGÓLNOŚCI NAD WYBRZEŻEM POLSKIEGO MORZA — SEJMIK POWIATOWY POWIATU MORSKIEGO WYRAŻA GŁOWIE PAŃSTWA HOŁD".

Zebrani przez powstanie z miejsc wyrazili jednomyślną zgodę i wznieśli **trzykrotny okrzyk na cześć Pana Prezydenta.**

Po przerwie przystąpiono do drugiej części obrad. Zatwierdzono ostatecznie obniżkę budżetu 1932-33, który równoważy się obecnie sumą 700.800.09 zł., oraz budżet dodatkowy 1931-32 w wysokości 3.831 zł., ze względów formalnych upoważniono wydział powiatowy do żyrowania weksli mleczarni w Gdyni oraz wybrano powiatową komisję szacunkową do podatku dochodowego.

W skład członków komisji weszli pp.: Krauze J. z Pierwoszyna, Miotk F. ze Strzepcza, Dampe A. z kolonji. Jako zastępców wybrano pp.: Hirsz z Bielna, Stawicki z Orłowa i Baran ze Swarzewa.

Po załatwieniu jeszcze kilku drobniejszych spraw posiedzenie zamknięto.

Zjazd gwiaździsty do Gdyni na „Święto Morza"

Pierwsze w Polsce Odrodzonej *„Święto Morza"* zwraca uwagę całej Polski na nasze wybrzeże. *Gdynia staje się ośrodkiem, do którego zmierzająą myśli wszystkich Polaków*, dokąd skierowane są wszystkie ważniejsze imprezy.

Polskie Kluby Automobilowe — w stałej dążności do jaknajszerszego rozwoju tak sportu automobilowego, jak i turystyki samochodowej, urządzają rok rocznie wszechpolskie zjazdy gwiaździste, kierowane kolejno na teren innego klubu.

W roku bieżącym zaszczyt organizacji VI Polskiego Zjazdu Gwiaździstego przypadł w udziale Pomorskiemu Automobilklubowi w Bydgoszczy, który ze swej strony postanowił zjazd ten skierować nad morze do Gdyni, jako wykładnika potęgi polskiej na Pomorzu, ustalając datę tej imprezy na dzień 30 lipca.

Zjazd gwiaździsty przyczyni się w wysokim stopniu do jeszcze większego uświetnienia „Święta Morza", ściągając automobilistów z całej Polski właśnie do Gdyni.

„Święto Morza" będzie niewątpliwie tem większą zachętą dla wszystkich automobilistów do uczestniczenia w zjeździe, co umożliwi im z drugiej strony bezpośredni udział w imponującej uroczystości narodowej nad Morzem.

Zjazd ten wyposażony w większą ilość nagród tak zespołowych, a więc dla klubów, które osiągną najlepsze rezultaty, jak i indywidualnych, dla poszczególnych zawodników — utrzymany jest na wysokim poziomie sportowym, a przez handicapowanie poszczególnych samochodów daje możność każdej kategorji maszyny ubiegania się o wyznaczone nagrody, przyczem klasyfikacja następuje na podstawie przebytej odległości, uzyskanej przeciętnej szybkości — bez przekraczania ustalonej maksymalnej szybkości i obciążenia danej maszyny.

Z wyznaczonych nagród w pierwszym rzędzie wymienić należy nagrodę Pana Wojewody Pomorskiego dla zwycięskiego klubu. — Dalej nagrody: miasta Gdyni i miasta Bydgoszczy, Pomorskiego Automobilklubu jako organizatora zjazdu, konsula Rolbieskiego, jako prezesa P. A., nagrody z daru poszczególnych firm, jak np. firmy Standard Nobel w Polsce, f-my Vacuum Oil Company, f-my Polmin, firmy Karpaty, firmy Ludwik Pfeiffer — Bydgoszcz, firmy Trzaska, Evert i Michalski, Warszawa i nagrody specjalne jak np. firmy Butowski i Ska — Bydgoszcz, dla najlepszego zawodnika na samochodzie Ford i firmy Englebert S. A. Warszawa dla najlepszego zawodnika na gumach „Englebert". Wszystkie te nagrody, jak i szereg niewymienionych, przyciągną niewątpliwie liczną bardzo konkurencję, najzacietsza jednak walka toczyć się będzie o rozgrywaną na tym zjeździe nagrodę wędrowną komisji sportowej Łódzkiego Automobilklubu. Nagroda ta przechodząca po trzechkrotnem zdobyciu na własność zwycięskiego klubu, jest obecnie po raz drugi w posiadaniu Krakowskiego Klubu Automobilowego, a dla jej powtórnego zdobycia w roku ubiegłym w czasie V Polskiego Zjazdu do Lwowa — Kraków wystawił przeszło 50 maszyn, co może być miernikiem tego, z jakiem przygotowaniem przystępują poszczególne kluby do rozgrywki o tę nagrodę.

To też według tych zapowiedzi organizatorzy VI Polskiego Zjazdu nad morze liczą się z bardzo poważną konkurencją tak międzyklubową jak i poszczególnych zawodników, tembardziej, że i artystycznie wykonane pamiątkowe plakiety, jakie otrzymują wszyscy zawodnicy, zachęcą bezwzględnie naszych automobilistów do brania udziału tak w samej tej imprezie jak i w uroczystościach „Święta Morza".

Pod sztandarem B. B. W. R.

Zebranie poselskie BBWR. w Radzynie

W dniu 9 bm. odbyło się w Radzynie (pow. Grudziądzki) zebranie poselskie B. B. W. R. pod przewodnictwem prezesa miejscowego **koła B. B. W. R. p. burmistrza Gibasa.**

Jako prelegenci przybyli pp.: **sen. Rutkowski i pos. inż. Średnicki.**

Po zagajeniu i powitaniu przez prezesa Gibasa zabrał głos **p. sen. Rutkowski** — przedstawiając zebranym sprawy budżetowe i **uchwalone** ostatnio przez Sejm i Senat podstawowe ustawy.

Referatu p. senatora wysłuchali zebrani w skupieniu.

Z ust znakomitego prelegenta padały **mądre, jasne i przekonywujące argumenty,** to też słuchacze podziękowali mu gorąco za referat **oklaskami.**

Z kolei zabrał głos **p. pos. inż. Średnicki** — **znany** już z kilku zebrań na Pomorzu i w b. **rzeczowo** opracowanym referacie przedstawił **położenie** gospodarcze Polski na tle sytuacji w Rosji i Niemczech.

Cyfry i argumenty p. posła zrobiły na zebranych bardzo głębokie wrażenie — okazało się bowiem, że wielu karmionych fałszem opozycji inaczej sobie rzeczywistość wyobrażało.

W końcu swego przemówienia rozprawił się **p.** poseł z demagogją Str. Narodowego, które wielokrotnie w czasie ub. sesji głosowało razem z...... komunistami („narodowcy"). Huczne brawa były podziękowaniem za tak pouczający referat.

W końcu na temat polit. zagranicznej i spraw organizacyjnych mówił **p. Szaniawa.**

Siła argumentów i rzeczowość wywodów prelegentów była tak wielką, że nawet obecni na sali opozycjoniści solidaryzowali się z wywodami mówców i w dyskusji już głosu nie zabierali.

Pod adresem czynników organizacyjnych jedną mamy tylko prośbę — więcej i częściej takich zebrań — **a zrozumienie ideologji** obozu państwowego żywo w naszym powiecie pójdzie naprzód.

Podniosłe to zebranie zakończono odśpiewaniem „Roty".

Obecny.

Powrót „Wilji"

Transportowiec wojenny „Wilja", mając na pokładzie trzydziestu uczniów szkoły podchorążych marynarki wojennej powrócił do Gdyni.

„Wilja" w drodze powrotnej, przechodząc w okolicach Cherbourga, opodal miejsca, gdzie zatonęła francuska łódź podwodna „Promethee", oddała pamięci poległych honory wojskowe. Komendant szkoły, **kdr. por. Korytowski,** w obecności dowódcy „Wilji", kdra-ppor. Mohuczego i zebranej na pokładzie załogi, uczcił w kilku żołnierskich słowach pamięć marynarzy francuskich tragicznie zmarłych, poczem opuszczono banderę do połowy i odśpiewano modlitwę.

Międzynarod. wystawa sportów morskich w Gdyni

W Gdyni opracowano projekt zorganizowania **międzynarodowej wystawy sportów morskich i rzecznych w połączeniu z międzynarodowemi zawodami sportowemi na lądzie i morzu.** Wystawa ma objąć również dział przemysłowy i handlowy, związany ze sportami morskiemi, a także specjalne działy, jak turystyczny, rybołówstwa oraz polskiej propagandy kolonjalnej.

Przedmiotem wystawy będą zasadniczo sporty morskie i rzeczne. Termin ten obejmuje **sport pływacki, zawody motorówek i łodzi wioślarskich, awjację wodną itd.** Ze sportem łączy się wytwórczość sprzętu sportowego oraz aprowizacja dla turystyki. Dział rybołówstwa i turystyki uzupełniony będzie pokazem eksportowych możliwości Polski, rozwoju portu i wybrzeża.

Prace nad wystawą zostały już rozpoczęte. Realne prace organizacyjne rozpoczną się już **w sierpniu rb. po święcie morza.** Komitet organizacyjny został również już utworzony i opracowuje cały materjał przygotowawczy.

Prawdopodobnie wystawa będzie gotowa w mieciącach letnich 1934 r. lub 1935 r. zależnie od postępu prac przy rozbudowie portu.

„Liga Narodów" na „Pułaskim"

Rozwój polskiej Żeglugi pasażerskiej

Okręt „Pułaski', który w dniu 23 bm. zabrał z New Yorku i Halifaxu łącznie 600 pasażerów, **upodobnił się do małej „Ligi Narodów".** Mianowicie prócz obywateli polskich, na okręcie znajdują się **obywatele amerykańscy, fińscy, rosyjscy, czechosłowaccy, rumuńscy, łotewscy, norwescy i węgierscy.** Ta różnorodność pasażerów okrętu „Pułaski" jest dowodem, że **Linja Gdynia — Ameryka nie tylko cieszy się uznaniem wśród Polonji Amerykańskiej,** ale również obywatele niezbyt oddalonych od Rzeczypospolitej państw poczynają obdarzać wzrastającem zaufaniem Linję Gdynia — Ameryka.

Wycieczki amerykańskie w Polsce

W najbliższym czasie spodziewany **jest** przyjazd do Polski trzech wycieczek amerykańskich, odbywających podróż po Europie. Wycieczki przybyć mają w dniach 4, 8 i 9 sierpnia. W skład wycieczek wchodzą profesorowie, publicyści, działacze społeczni itd.

Pobyt gości zagranicznych w Polsce organizuje komisja rozwoju stosunków kulturalnych z innemi krajami Polskiej YMCA. — Amerykanie zwiedzą m. i. także Pomorze.

Z życia Zw. Strzeleckiego

Gostków. Bardzo ruchliwy oddział Zw. Strzeleckiego w Gostkowie urządził w niedzielę dnia 24 bm. w własnej świetlicy w Domu Ludowym wieczornicę, podczas której odegrano komedję Anczyca pt. „Chłopi Arystokraci". Amatorzy pod kierownictwem obywatela W. Woziwody wywiązali się ze swego zadania znakomicie, za co publiczność obdarzyła ich hucznemi oklaskami. Po przedstawieniu odbyła się zabawa, podczas której bawiono się w miłym nastroju do białego dnia.

Przygotowania harcerskie

do Międzynarodowego Zlotu Skautów Wodnych nad jeziorem Garczyńskiem

W ubiegłą niedzielę jeden z naszych współpracowników zwiedził *obóz letni IX. Drużyny Harcerzy Pomorskich z Torunia, rozbity w lasach koło miasteczka Osie w powiecie Świeckim.* Jeden dzień przeżyty wspólnie z harcerzami zostawia po sobie trwałe wspomnienia i radość na widok ładnie opalonych i tryskających zdrowiem harcerzy i „zuchów", mających od 8 do 12 lat. Całe życie obozowe ujęte jest *w karby dyscypliny wojskowej i* sprawia wrażenie dobrze zorganizowanej służby przygotowawczej do wojska. Cały dzień od świtu do zmroku jest wypełniony najrozmaitszemi zajęciami praktycznemi, które są ponadto przeplatane grami sportowemi. Dziewiąta Drużyna Harcerska jest pochłonięta obecnie pracami nad doskonałem *opanowaniem służby łączności,* ponieważ otrzymała polecenie zorganizowania i *wykonywania tejże służby na terenie i w czasie trwania tegorocznego Międzynarodowego Zlotu Skautów Wodnych nad jeziorem Garczyńskiem,* który to zlot zaszczyci swoją obecnością *Pan Prezydent Rzeczypospolitej* w dniu 3 sierpnią 1932 r. Wszyscy chłopcy są przejęci swojem zadaniem i nawet w godzinach poświęconych na odpoczynek widać małe grupki opalonych na heban chłopaków ćwiczących alfabet Morse'go oraz zgłębiających tajemnice zakładania polowych telefonów i telegrafów. Ta sama Drużyna ponadto wykona na terenie Zlotu instalacje *światła elektrycznego* oraz uruchomi *własną stację meteorologiczną* drugiego rzędu, która będzie miała na celu usprawnienie zawodów wodnych. Byłoby trudnem wyliczyć wszystkie prace oraz zajęcia harcerzy.

Już na samym wstępie po wejściu do Obozu zapomina się o zgiełku i kurzu wielkomiejskim i wkracza się poprostu *w krainę baśni,* to znaczy na dużą polankę leśną pokrytą wojskowemi namiotami. Kilkadziesiąt metrów od obozu płynie *Czarna Woda,* zamieniona w tem miejscu w szeroko rozlany zbiornik pobliskiej Elektrowni w Żurze. Tuż nad brzegiem wody strzelają w niebo wyniosłe korony starych sosen, a wąski pasek żółtawego piasku plaży raduje oczy widza radośnie skaczącemi „zuchami" uczącemi się sztuki pływania pod kierownictwem specjalnego instruktora. Dla starszego pokolenia jest to widok, wzbudzający zazdrość na samo wspomnienie czasów dawnych, kiedy *podobne obozy nie były nawet dostępne dla marzeń młodzieży,* która spędzała *całe życie szkolne pochylona nad ławą i książkami.* Dumni jesteśmy na myśl, że możemy wychować obecne pokolenie w tak dobrych warunkach fizycznych. Patrząc na szeregi chłopców w czasie apelu wieczornego nabiera się trwałej ufności, że to nowe pokolenie młodzieńcze wychowa się lepsze i silniejsze od naszego pokolenia i potrafi się oprzeć nawet najsilniejszym burzom, jakie uderzyć mogłyby w całość naszego państwa i narodu.

W zakończeniu naszego reportażu podkreślić należy, że niezależnie od doskonałego wyglądu Drużyny, *wszystkich chłopców ożywia wielka ambicja jaknajlepszego wystąpienia na Zlocie Międzynarodowym w Garczynie.*

Giełdy

Warszawskie notowania walutowe.

z dnia 28 VII. 1932 r.

Tranzakcje	Kupno
WALUTY.	
Dolary St. Zjedn.	—
DEWIZY.	
Belgja	123,75—123,44
Gdańsk	—
Holandja	359,35—358,45
Kopenhaga	—
Londyn	31,49— 31,36
Nowy York	8.923— 8.903
Nowy York telegr.	8,928— 8,908
Paryż	34.95— 34,86
Praga	26,41½— 26,35
Sztokholm	—
Szwajcarja	173,75—173,32
Włochy	45,50— 45,28
Berlin (w obrotach nieofic.)	

Notowania ziemiopłodów w Berlinie

Ceny w R.M. Zboże i nasiona oleiste za 1000 kg inne za 100 kg. z dnia 28 VII. 1932.

Pszenica nowa	219—221
Żyto nowe	159—162
Jęczmień browar.	—
Jęczmień przem. pastewny	159—171
Owies marchijski	—
Mąka pszenna	28,75—33,50
Mąka żytnia 70%	24,50—26,75
Otręby pszenne	11,60—11,90
„ żytnie	10.25—10.50
Groch Victoria	17,00—23,00
Groch drobny jadalny	21,00—24,00
Groch pastewny	15,00—18.00
Peluszka	16,00—18,00
Bób	15,00—17,00
Wyka	17,00—19,00
Łubin niebieski	11,00—12,00
Łubin żółty	16,00—17,00
Seradela	—
Kuchy lniane	10,20—10,40

Notowania ziemiopłodów w Poznaniu

Dostawa bieżąca, parytet Poznań, handel hurtowy za 100 kg. z dn. 28 VII 1932 r

Żyto	17,00—17,50
Pszenica	22,50—23,50
Jęczmień	16.00—17.00
„ browar.	—
Owies pastew.	19,50—20,00
Mąka żytnia	
„ „ 65%	30,00—31,00
„ pszenna 65%	36,00—38.00
Otręby żytnie	11.25—11,50
„ pszenne	9.75—10.75
Rzepak	25.50—26,50
Seradela	—
Łubin niebieski	12.00—13.00
„ żółty	16.00—18.00

Obudźmy się i łączmy Legjon Młodych Okręg Pomorski

---

†

W środę 27 bm. zmarł po ciężkich cierpieniach nasz kochany kolega

ś. p.

Ignacy Jasiński

były cechmistrz, długoletni członek honorowy i senjor cechu rzeźnickiego w Toruniu.

W zmarłym tracimy zacnego i wzorowego kolegę. Pamięć o Nim w naszych sercach nigdy nie wygaśnie.

Cech Rzeźnicki w Toruniu

Wprowadzenie zwłok do kościoła św. Jana odbędzie się w sobotę 30 bm. o godz. 8,30 rano, poczem nabożeństwo żałobne i pogrzeb na cmentarz Św. Jerzego. 5340

---

†

Krysia

najukochańsza córeczka **Hildegardy i Józefa Krzysztofowiczów** zmarła w Panu dnia 27 bm. w drugiej wiośnie życia.

Pogrzeb odbędzie się w piątek dnia 29 lipca br. o godz. 6-tej z domu żałoby Chełmińska 4.

O czem zawiadamiają w smutku pogrążeni

5345 **Rodzice**

OBWIESZCZENIE.

W sobotę, dnia 30 lipca 1932 r. o godz. 9-tej przed południem odbędzie się w tutejszym składzie ekspedycyjnym (dawn. Warenverkaufsstelle) licytacja przedmiotów znalezionych i nie odebranych na terenie W. M. Gdańska z miesiąca marca 1932 r.

Nr. 363) **Fundbüro Danzig, Lege Tor.**

Matjasy

angielskie nadeszły St. Grewicz, Wielkie Garbary 19, Tel. 853. Toruń. 5305

Astrologiczne

książki niemieckie kupię. Oferty do „Dnia Grudziądzkiego" pod nr. 684.

Kupię wózek dziecięcy

w dobrym stanie. Oferty z podaniem ceny do Adm. „Dnia Pom." Toruń pod 22.

PRACOWNIA

FUTER

Toruń, na ulicy Bydgoskiej 44-46 będzie czynna od 1 sierpnia. 4552

Oszczędna Pani domu używa

KAWĘ

z Nowoczesnej Palarni Kawy **B. Araczewski** Toruń, Chełmińska przy Rynku.

Amatorzy

fotografji, którzy chcą mieć dobre rezultaty dają wszelkie swe prace do wykonania **Foto Spuchalski** Toruń, ul. Strumykowa. 4503

Sprzedam

3 używane drzwi z zamkami i okuciem, 16 zawias, 1 m. długie, do stodoły. Toruń, Mickiewicza 47, m. 15.

GRUDZIĄDZ

Zl. Nr. 211. (683

LICYTACJA

68 wybrakowanych koni wojskowych garnizonu grudziądzkiego odbędzie się dnia 5 sierpnia 1932 r. począwszy od godziny 8-ej na placu obok koszar gen. Hallera.

Przewodniczący licytacji:
(—) Rekucki, major
Kwatermistrz 18 p. ułanów.

UCHWAŁA. W sprawie odroczenia wypłat Firmie Wł. Lutobarski, skład żelaza i materjałów budowlanych w Grudziądzu ul. Toruńska 15 przedłuża się odroczenie wypłat o dalsze trzy miesiące do dnia 23 października 1932 r. Nr. 340

Grudziądz, dnia 23 lipca 1932 r.

3. N. 24/31. **Sąd Grodzki.**

Okręgowy Urząd Ziemski w Grudziądzu ogłasza

PRZETARG

a) na całkowitą przebudowę czworaku w gospodarstwie wzorowem, pow. grudziądzkiego;

b) na przebudowę gorzelni na szkołę powszechną w Łapinie, pow. kartuskiego;

c) na kapitalny remont dwóch obór i chlewa w gospodarstwie wzorowem Brody, pow. tczewskiego;

d) na przebudowę obory na czworak i kapitalny remont budynków oraz budowę płotów w gospodarstwie wzorowem Luszkówko, pow. świeckiego.

W ofercie należy podać w jakich majątkach oferent podejmuje się wykonać budowę, względnie remonty budynków.

Oferty w zalakowanych kopertach z napisem: Oferta na budowę (przebudowę, remont kapitalny) w majątku . . . . powiecie . . . . . . należy nadsyłać lub składać do dnia 8-go sierpnia 1932 r. do godziny 12-tej w biurze podawczem Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Grudziądzu, poczem nastąpi otwarcie ofert przez Komisję przetargową w Okręgowym Urzędzie Ziemskim w Grudziądzu przy ul. Ogrodowej 31.

Do oferty należy dołączyć kwit Kasy Skarbowej na złożone wadjum. Wadjum winno być złożone na rachunek Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Grudziądzu w gotówce lub papierach wartościowych, przewidzianych przepisami Ministerstwa Skarbu w wysokości 3% oferowanej sumy.

Potrzebne formularze t. j. plany i ślepe kosztorysy można nabyć osobiście lub piśmiennie przez pocztę w Okręgowym Urzędzie Ziemskim w Grudziądzu, ul. Ogrodowa 31, pokój nr. 1 za opłatą 5 zł. od objektu. Tamże są do przejrzenia przepisy o ofertach, szczegółowe, techniczne i ogólne warunki budowy.

Okręgowy Urząd Ziemski zastrzega sobie prawo dobrowolnego wyboru oferenta bez względu na oferowaną sumę, jak również oddanie robót całkowicie lub częściowo.

Oferty złożone po terminie, jak również niezaopatrzone w dowód złożenia wadjum oraz wypełnione na nieprzepisanych formularzach nie będą uwzględnione

Okręgowy Urząd Ziemski w Grudziądzu.

Zlec. Nr. 2378 5343

ZAPOWIEDŹ. Podaje się do ogólnej wiadomości, że pomocniczy zwrotniczy Paweł Krainski z Simonsdorfu W. M. Gdańsk, syn robotnika Michała Krainskiego, zmarłego w Tczewie i żony jego Marji z domu Stobińska, zamieszkującej w Tczewie i niezamężna Agnieszka Rozalja Tulpan, introligatorka, zamieszkała w Tczewie córka robotnika kolejowego Jana Tulpana, zmarłego w Tczewie i żony jego Rozalji z domu Domsta zamieszkującej w Tczewie, chcą zawrzeć związek małżeński.

Tczew, dnia 26 lipca 1932 roku.

Urzędnik stanu cywilnego: w z. (—) Szandrach.

Pod Gdynią przy stacja kolej. **Rumja-Zagórze**

parcele budowl.

Plan parcelacyjny zatwierdzony przez Komisarjat Rządu, zezwolenie na zabudowę **natychmiast!**

600 m2 i więcej już od 90 gr. za metr kwadr., 50 parcel pod lasem i rzeką dla will i domków letnich 2 zł. za metr kwadratowy.

parcele łąkowe

700—1060 zł za morgę pruską

na dogodnych warunkach **na sprzedaż.**

R. KUSCHE, RUMJA pow. Morski.

Masywny budynek fabryczny, 1.000 m² pomieszczeń roboczych, turbina wodna 30 HP., dom pański, 8 pokoi, park na sprzedaż, lub do wydzierżaw.

BYDGOSZCZ

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W sobotę dnia 30 bm. o godz. 9-tej przed południ. sprzedawać będę przy ul. Chocimskiej nr. 8 najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: 1 biurko.

Zlec. Nr. 1268/8 5348

Łuczka, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę dnia 30 bm. o godz. 9,30 przed południ. sprzedawać będę przy ul. Sienkiewicza 30 najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: 1 biurko.

Zlec. Nr. 1270/8 5349

Łuczka, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę dnia 30 bm. o godz. 10-tej przed południ. sprzedawać będę przy ul. Zbożowy Rynek nr. 10 najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: 1 kredens, 1 stół rozciągany, 6 krzeseł plusz., 1 bufet, 1 lustro z podstawą, 1 zegar duży stojący, 1 leżanka, 1 narzutka na leżankę i 8 obrazów.

Zlec. Nr. 1269/8 5350

Łuczka, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę dnia 30 bm. o godz. 11-tej przed południ. sprzedawać będę przy ul. Śniadeckich 50 najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: 1 maszynę do pisania, 1 biurko, 1 urządzenie magazynowe. 5346

Łuczka, komornik sądowy w Bydgoszczy.

SPRZEDAŻ PRZYMUSOWA.

W sobotę tj. dnia 30. 7. 32 r. sprzedawać się będzie za gotówkę w Składnicy Skarbowej przy ul. Konarskiego o godz. 10-tej: 3 maszyny do pisania, biurka, stoły, szafy, krzesła, łóżka, kredens, bufet, 3 wagi, 9 worków jęczmienia, 1 skrzynię słodu, 1 worek chmielu, 1 ubranie męskie, koszule męskie, konfekcje damską i dziecięcą, 1 browning, 1 planimeter, 1 aprat fotograficzny.

W poniedziałek tj. dnia 1. 8. 1932 r. r. o godz. 10-tej przy ul. Konarskiego w Składnicy Skarbowej: 1 autobus „Praga", o godz. 11-tej przy ul. Fordońskiej 11: 4 m³ dykt klejonych, o godzinie 12-tej przy ul. Gdańskiej 31/32: 1 konsolę fryzjerską, o godz. 13-tej przy ul. Szczecińskiej 7: 1 bufet restauracyjny, o godzinie 14-tej przy ul. Hermana Frankego 4: urządzenie restauracji.

L Urząd Skarbowy w Bydgoszczy.

Zlec. Nr. 1295/8 5351

Zamienię

dom, piekarnię w Bydgoszczy na dom w Toruniu Oferty „Dzień Bydgoski" pod 12. 5352

Kapusta

biała głowiasta i inne warzywa na sprzedaż. Szkółka Powiatowa Okonin, poczta Melno.

Zanim

kupisz nowe, zajdź do „Okazjopolu" obejrzeć używane łóżka, stoły, szafy, lustra, rowery, maszyny do szycia, patefony, siodła oficerskie przepisowe, elektroluxy do odkurzania, kilimy, płaszcz, ubrania, obuwie, powózka parokonna, sortownice do kaszy, teodolit uniwersalny, opalograf, motocykl, maszyna do krajania papieru oraz wszelkie używane rzeczy za bezcen.

„Okazjopol"

Grudziądz, Plac 23 Stycznia 28 (dawn. nr. 14) w podwórzu. 1460

SZKŁO

okienne, katedralne, surowe, ornamentowe, drutowe, kit szklarski

poleca

szklarnia K. Lesiński

Gdynia, Sienkiewicza

Szklenie will i domów

Poszukuję

5—6 pokojowego mieszkania od 15. 8. lub 1. 9. br. Zgłoszenia: Dr. Bogocz, Toruń, Starostwo Powiatowe. 5319

Gospodyni

poszukuje posady od 1. 8. 1932 r. do kasyna oficersk., prywatnie lub t. p. Oferty do Dnia Pom. Toruń, pod „Gospodyni". 5342

Meble

kanapy, biurka, garderobianka, szafy, stoły, kredens, samowary, łóżka z materacami i bez, lustra, wanna, kuchnia westfalska, komoda, maszyna do szycia, zegar ścienny, koszykowe meble, meble kuchenne itd. okazyjnie bardzo tanio na sprzedaż. L. Szymański, Toruń, Żeglarska 3. 5344

Mieszkanie

2 pokoje z kuchnią, świeżo odremontowane, Komorne za rok zgóry. Toruń, Bydgoska 39, u portjera. 2334

Garaże

do wynajęcia. L. Sadecki. Toruń, Mickiewicza 8. 5335

Dwa pokoje umeblowane

poszukuję na całą zimę. Zgłoszenia bez podania ceny nie uwzględnione. Oferty pod nr. 5302 do Dnia Pomorsk.

W związku

z incydentem zaszłym w dniu 24 bm, przy ul. Grunwaldzkiej 3/5 pomiędzy mną a p. Stefanem Czerwińskim i zaszłego wskutek tego nieszczęśliwego wypadku, wynikłym bez złej woli z mej strony oświadczam, że powyższe spowodowało moje uniesienie się, za co niniejszem pana Czerwińskiego przepraszam, stwierdzając zarazem, że sprawę załatwiono polubownie. 5341

Wincenty Jagielski.

Ubikacje na biura

w mojej willi w ogrodzie od 1 października br. do wynajęcia. Lambert Sadecki, Toruń, Mickiewicza 8. 5336

Sery

litewskie, edamskie i inne poleca Skład sera, Toruń, Łazienna 5. 5338

2 pokoje

z kuchnią do wynajęcia. Toruń, Wybickiego 3. 5339

Futro

karakułowe czarne, nowe, damskie 375 zł. sprzeda. Toruń, Rynek Nowomiejski 11, mieszk. 8. 5337

Zgubiony

dowód osobisty na nazwisko Róża Głowińska wydany w Gdańsku unieważniam.

Zgubiony

stały dowód osobisty na nazwisko Liba Wilk wydany przez Magistrat w Łodzi unieważniam.

Mleko luźne Mleko butelkowe Produkty mleczarskie Chleb i pieczywo śniadaniowe

dostarcza w godzinach rannych **w dom** na cały obszar miasta

DWOR SZWAJCARSKI Bydgoszcz,

ul. Jackowskiego 26/28, telefon 254. 4683

Kabaczki

zawsze świeże, sprzedaje ogród. Toruń, Konopnickiej nr. 17. 5282

REPERTUAR TEATRU TORUNSKIEGO

W sobotę, dnia 30 bm. o godz. 20.30 Operetka Zdrojowa Ciechocinka w ogrodzie „Oazy" ul. Bydgoska **„Królowa Miljardów"** Operetka w 3 aktach Leo Falla z wyst. Elny Gisted Ceny zniżone.

W niedzielę, dn. 31 bm. o godz. 15.30 Operetka Zdrojowa Ciechocinka Ostatni raz! Pożegnalny występ Elny Gistedt **„Królowa Miljardów"** Operetka w 3 aktach Leo Falla. Ceny zniżone.

W niedzielę, dn. 31 bm. o godz. 20-tej **„Marjusz"** Sztuka w 4 aktach Pagnol'a (Ceny do połowy zniżone).

Telegramy

Z ostatniej chwili

Objektywny głos francuski o Gdyni i granicach zachodnich

Za pracę niewątpliwie bardzo interesującą uznać należy książkę znanego publicysty francuskiego Castona Raphael'a, który opublikował niedawno wyczerpujące studjum o stosunkach polsko-niemieckich („Allemagne et Pologne", Paris Librairie Delagrave 1932).

Autor zabrał się do pisania swego dzieła po przestudjowaniu wielu źródeł, w których jednak daje się zauważyć duża luka, zwłaszcza jeśli chodzi o źródła polskie, tyczące sytuacji mniejszości narodowych w Niemczech oraz położenia Prus Wschodnich. Mimo jednak tych braków, autor zdradza duże oczytanie i wcale głęboką znajomość stosunków polsko-niemieckich, które przedstawia wszechstronnie i naogół obiektywnje.

Raphael'a nie można wprawdzie zaliczyć do zwolenników tezy polskiej w kwestjach mniejszości narodowych, ani nawet w sprawie Pomorza, — niemniej jednak bystra obserwacja autora oraz uczciwość, z jaką stara się zgłębić powody sporów polsko-niemieckich, nakazują zaliczyć go do grona publicystów, których wysiłek służy tezom szczerze pokojowym, nie zarażonym jednak doktrynami mętnego, rewizjonizującego pacyfizmu.

Dla przykładu wystarczy przytoczyć opinję p. Raphale'a o Gdyni i Pomorzu:

T. zw. „korytarz" — pisze p. Raphael, — **stanowi** istotnie **integralną część Polski nietylko dzięki polskiemu** stanowi posiadania **w tej prowincji (71 proc.** własności, **81 proc. handlu, 92 proc. przemysłu) lecz również dzięki przygniatającej przewadze handlu północno-południowego nad wschodnio-zachodnim.** Magistrala węglowa jest **doskonale** zazębiona na swych dwu końcach **zarówno w** porcie gdyńskim, jak i w kopalniach śląskich. **52 proc. eksportu polskiego przechodzi przez Gdynię,** podczas gdy **eksport**, idący przez Hamburg i Bremę, **zmalał.** Gdyby Gdynia upadła, oznaczałoby **to upadek** filara północnego i stanowiłoby **kres** marzeń na przyszłość. **Gdynia stała się — a** wiara w nią przeniknęła nawet do wsi polskich — **symbolem odrodzenia Polski i jej chęci do życia, stała się ciałem i krwią Polski, która raczej zginie niż jej się wyrzeknie."**

Mimo, że autor nie tai swego niezadowolenia z granic zachodnich, jakie ustalone zostały dla Polski w Wersalu, **odrzuca jednak wszelkie pomysły rewizjonistyczne i reformatorskie.** „Zmiany nad Wisłą stałyby się niechybnie sygnałem dla dalszych rewizyj statutu terytorjalnego Europy. Nikt jednak nie żywi złudzeń co do ryzyka takiej operacji". Plebiscyt wydaje mu się materjalnie niemożliwy do zrealizowania, a zniesienie „korytarza" uważa autor za możliwe tylko... w teorji. **„Powrót do stanu rzeczy istniejącego przed wojną, jest zupełnie niemożliwy. Naród, który przez 150 lat walczy nieubłaganie ze skutkami rozdarcia swej ojczyzny, walczyłby z takim samym wysiłkiem przeciw każdej nowej rewizji swych granic".** Wszystko wskazuje, że problem polsko-niemiecki jest przedewszystkiem problemem natury moralnej. Albo dokona się radykalna zmiana w myślach i uczuciach, albo też trzeba będzie zrezygnować z rzeczywistego rozwiązania przeciwności... **Rewizja idei i uczuć uczyniłaby niepotrzebną („aurait despense") rewizję granic.**

„Przestając być **źródłem** niepokojów, dziedziczny konflikt polsko-niemiecki, załagodzony, przyczyniłby się do pacyfikacji Europy".

Na wszystkie sporne kwestje polsko niemieckie autor daje tedy radę słuszną i rozumną: — **nie rewidować granic, ani traktatów, ale dążyć** do **pacyfikacji nastrojów uczuć.** Jest to pogląd, który w Polsce głoszony jest oddawna. Zrozumieć go jedynie nie chcą — nasi zachodni sąsiedzi.

Czeska drużyna piłki nożnej w Polsce

We wtorek rozegrany został w Lublinie **mecz piłkarski pomiędzy czeską drużyną Zidenice z Brna a miejscową Unją.** Był to pierwszy występ czechów na ziemi polskiej.

Po równorzędnej, stojącej na dość wysokim **poziomie grze zwyciężyła drużyna czeska w stosunku 6:4.**

Wbrew przewidywaniom miejscowa drużyna **walczyła** bardzo ambitnie i potrafiła przez **cały czas** stawić czechom skuteczny opór. — O **zwycięstwie** rozstrzygnęła lepsza technika i większa rutyna gości.

Bramki zdobyli dla zwycięzców: Smolka I —3, Blacha — 2 i Rudi — 1. Dla pokonanych Mirosław — 2, Kwietniewski — 1 i Łysakowski — 1.

Zawody prowadził p. Moniek. Widzów około 3.000.

Łódź, (PAT.) W czasie meczu ŁKS z czeską drużyną Zidonice zdecydowane zwycięstwo **odniosło ŁKS w stosunku 4:1 (2:0).**

Radom (PAT.). Wczoraj odbył się w Radomiu mecz pomiędzy goszczącą w Polsce drużyną czeską Zidenice a radomskim Klubem Sportowym. Zwyciężyli Czesi w stosunku 7:2 (5:1).

Na szczudłach patosu w obliczu gilotyny

Paryż, 29. 7. (PAT.) Na przedwczorajszej **rozprawie przeciwko Gorgułowi** po przemówieniu prokuratora zabrał głos **obrońca** Geraud, stwierdzając iż **dla umysłów nieoświeconych kara śmierci stanowi męczeństwo.** — Skazanie na śmierć umysłowo chorego w społeczeństwie takiem jak francuskie równa się morderstwu. Po przemówieniu obrońcy sąd udał się na naradę.

Po ogłoszeniu wyroku **Gorgułow wstał** i **powiedział, iż był dobrym żołnierzem** rosyjskim, **walczył dla sprawy Francji i należy go rozstrzelać jak żołnierza.** Wykonawcom wyroku odda honory wojskowe, lecz **nie chce być ścięty przez kata.** Dalej Gorgułow zaznaczył, że zadowolony jest, że opuszcza ten świat, a następnie **przepowiada komunizm** we Francji.

Przewodniczący zamknął proces ,dając Gorgułowi trzy dni dla wniesienia apelacji. Żandarmi wyprowadzili Gorgułowa.

Wyrok śmierci wydany został 10 głosami przeciwko 2.

Paryż, (PAT.) Po nocy spędzonej w gorączce Gorgułow został przewieziony do więzienia de la Sante i zamknięty w celi przeznaczonej dla skazanych na śmierć Nad więźniem roztoczono ścisły nadzór w celu uniemożliwienia przestępcy ewentualnego zamachu samobójczego. Dotychczas niewiadomo, czy Gorgułow wniesie prośbę o rewizję wyroku sądu przysięgłych.

Morderca prezydenta Doumera **ustawicznie powtarza: Nie chcę szafotu ,chcę być rozstrzelany.**

Gorsząca scena
na posiedzeniu Rady Państwa Rzeszy

Berlin, 29. 7. (PAT). Na wczorajszem posiedzeniu Rady Państwa Rzeszy miała miejsce **scena żywo przypominająca ostatnie wypadki w Pruszch** w czasie usuwania byłych ministrów przez Reichswehrę. Kiedy na sali obrad zjawił się **b. premjer rządu pruskiego Hirtsiefer,** przewodniczący **minister Gayl zwrócił się do niego z wezwaniem, by opuścił salę, grożąc w razie oporu użyciem przemocy.** Wśród protestów Hirtsiefer opuścił salę, oświadczając, że **pragnie oszczędzić Radzie gorszącego widowiska.**

Noc grozy na rzece granicznej
Lepsza śmierć niż życie w Rosji

Czerniowce, 29. 7. (PAT.) Nocy ubiegłej **straż graniczna rumuńska była świadkiem krwawej rozprawy sowieckiej straży granicznej z uciekinierami z Rosji.** W pewnej chwili sowiecka stra żgraniczna spostrzegła uciekiuierów i rozpoczęła **gwałtowną strzelaninę w kierunku łodzi. Dwie zakonnice zostały zabite** i wypadły z łodzi do wody. Następnie **łódź zawróciła do brzegu sowieckiego.** Po pewnej chwili usłyszano dochodzący stamtąd **rozpaczliwy krzyk.** Zachodzi przypuszczenie, że **straż sowiecka rozstrzelała na miejscu przyłapanych uciekinierów.**

Niebezpieczny szpieg niemiecki
przed obliczem sprawiedliwości

Wczoraj odbyła się — jak już donosiliśmy — przed sądem doraźnym w Gdyni **rozprawa przeciw szpiegowi Roschotskowskiemu, zamieszkałemu ostatnio w Gdańsku.**

Po całodziennej rozprawie przekazano sprawę do rozpatrzenia sądowi w postępowaniu zwykłem.

Roschotskowski brał czynny udział w głośnej aferze uprowadzenia z Gdańska do Niemiec obywatela polskiego Dziocha, który przez sąd niemiecki skazany został na 7 lat ciężkiego więzienia.

Roschotskowski był również wmieszany w liczne inne afery i sprawcą licznych prześladowań i aresztowań obywateli polskich w Gdańsku.

Ostatnio Roschotskowski przybył do Gdyni w towarzystwie dwóch pań i tutaj na podstawie listów gończych został aresztowany.

R. prowadził w Gdańsku dla pozoru biuro matrymonjalne, które w istocie zajmowało się werbowaniem agentów do wywiadu niemieckiego.

Wieści z Los Angeles
Polskie rekordy światowe nie będą uznane?

Los Angeles, 29. 7. (PAT). Specjalna korespondentka PAT. donosi z Los Angeles, że **międzynarodowy kongres lekkoatletyczny, który** miał zebrać się dnia 29 lipca b r., **nie uzna** rekordów światowych Kusocińskiego i Weissówny. Winę ponosi Polski Związek Lekkoatletyczny, który dotychczas nie przesłał protokułów do Los Angeles.

Kusociński stanie do biegu na 1500 m.

Los Angeles, 29. 7. (PAT). Kierownictwo polskiej ekspedycji olimpijskiej zgłosiło dodatkowo **Kusocińskiego do biegu na 1500 m.** Walasiewiczówna ponadto startować będzie na 100 m.

Specjalny korespondent olimpijski znanego dziennika helsingforskiego „Hufvudstadsbladet" donosi z Los Angeles: **Kusociński znajduje się w świetnej formie i imponuje w treningu.** Poza tem zdaje się być zbyt pewny siebie. Ostatnio oświadczył, iż w obecnej formie czuje się zdolnym pobić wszystkie rekordy światowe w biegach 5—10.000 metrów jak również 3.000 metr. steeplechase. **Kusociński śmieje się z możliwości „wykończenia go" przez Finów w pierwszej połowie biegu.**

Szanse Polaków w oświetleniu francuskiem.

Paryż, 29. 7. (PAT). Sprawozdawca **olimpijski** „Paris Soir" depeszuje swemu **dziennikowi wywiad z Kusocińskim na temat szans polskich zawodników.** Polacy — zdaniem Kusocińskiego — mają **jak najlepsze nadzieje uzyskania złotych medali.** Kusociński sam, mimo bardzo groźnego konkurenta Lehtinen i Virtanen czuje się — zdaniem korespondenta — dość pewnie. Polacy zwolnili nieco tempa w treningu Heliasza w obawie przed **spadkiem** formy. Pławczykowi brak może nieco **stylu,** lecz mimo to rokuje on jak najlepsze nadzieje. Mówiąc o Walasiewiczównie, Kusociński stwierdził, że będzie ona startowała w **barwach** polskich. Sprawozdawca dodaje, iż **fakt** nieprzyjęcia przez Walasiewiczównę obywatelstwa amerykańskiego wywołał „wściekłość jankesów", którzy wspominają nawet o możliwości zdyskwalifikowania jej.

Nurmi będzie ostatecznie zdyskwalifikowany?

Helsingfors, 29. 7. (PAT). Specjalny sprawozdawca „Heisingin Sanomat" donosi z Los Angeles o swej rozmowie z szeregiem czołowych osobistości, odgrywających wielką rolę w sporcie. Z rozmowy tej wynikałoby, że **Nurmi w żadnym razie nie będzie dopuszczony do igrzysk.** Kwestja formalna decyzji międzynarodowej federacji lekkoatletycznej zostanie niewątpliwie załatwiona przez kongres **w sensie nieprzychylnym dla Nurmiego,** gdyż inaczej międzynarodowa federacja straciłaby wszelki autorytet.

„Urheilulemti" publikuje oświadczenie urzędnika poselstwa fińskiego w Paryżu, który w rozmowie z prezesem francuskiego związku lekkoatletycznego jakoby ustalił, że **start Nurmiego absolutnie nie jest do pomyślenia.** Ze strony Niemiec przygotowywana jest publikacja dokumentów, która z całą pewnością położy kres występom Nurmiego w roli **amatora.**

Doroczne wszechpolskie regaty o mistrzostwo Polski

Doroczne wszechpolskie regaty o mistrzostwa Polski odbędą się w Bydgoszczy na wspaniałym torze regatowym w Łęgowie **w niedzielę 14 i poniedziałek 15 sierpnia** (Wniebowstąpienie NMP). Program obejmuje **25 biegów, w tem 9 mistrzostw Polski** i szereg przedbiegów. **Termin zgłoszeń upływa 4 sierpnia rb.**

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-łamowej . . 0,25 zł
w teksie na pierwszej stronie . . . . . . 1.50 zł
na drugiej i trzeciej stronie 1 zł — w teksie . . . . . 0.60 zł
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdansku za wiersze m/m na stronie 7-łamowej. . . . 15 fen.
" " " " 4 " . . . 50 fen.
Drobne za słowo 5 fen, — tytulowe . . . . . 10 fen.
Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Dla wszelkich spraw spornych właściwe są Sądy w Toruniu. Za terminowy druk przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Słowackiego 19/21
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Józef Dobrostański Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p.
Redaktor odopwiedz. na Gdynię Wiktor Mielnikow Gdynia, Świętojańska
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław, Władysław Kawałkowski Inowrocław, Rynek 25.
Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz, Józef Stanach, Rynek 10/II.
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski", „Dzień Bydgoski," „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki". „Dzień Kaszubski", „Dzień Kujawski"
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu

Abonament miesięczny wynosi
w ekspedycji miejscowych agencjach . . . . 3 — zł
z odnoszeniem do domu w Toruniu . . . . 3.40 zł
przez pocztę z odnoszeniem . . . . 3.36 zł
pod opaską . . . . 4.50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . 2.50 gd przez chłopca . . . . 2.30 zł
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, zagranicą 4 gd . . 7.— zł
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pism-
PRENUMERATA „DNIA KUJAWSKIEGO" miesięcznie w administracji 2.70 zł — na pocztach już z odnoszeniem kwartalnie 9,27 z miesięcznie 3,09 zł